

***Studiu de evaluare și valorificare
a potențialului turistic în vederea promovării
ca destinație ecoturistică a
MICROREGIUNII HOREZU***

**București,
martie, 2014**

**CORDONATOR STUDIU
GEORGETA MAIORESCU**

COLECTIV DE ELABORARE

Georgeta MAIORESCU - cercetător științific gr. II
dr. Doru TUDORACHE - cercetător științific gr. III
Adrian RĂDULESCU - asistent de cercetare

Beneficiar: GAL Microregiunea Horezu

**Director general,
dr. arh. Victor TIMOTIN**

**București,
Martie, 2014**

CUPRINS

I. INTRODUCERE	4
II. CONSIDERAȚII GENERALE	6
I.1. Poziție în teritoriu, accesibilitate	6
I.2. Infrastructură generală, utilități	6
I.3. Cadrul natural al Microregiunii Horezu	8
I.4. Cadrul socio-economic	13
I.5. Probleme de mediu și factori de risc natural	16
III. ANALIZA PATRIMONIULUI TURISTIC AL MICROREGIUNII HOREZU	18
III.1. Potențialul turistic natural	19
III.2. Potențialul turistic cultural	23
III.3. Formele de turism practicabile	29
III.4. Infrastructura specific turistică și modul de valorificare	31
III.5. Analiza SWOT	36
IV. PROPUNERI DE DEZVOLTARE A MICROREGIUNII TURISTICE CA DESTINAȚIE ECOTURISTICĂ	39
IV.1. Delimitarea geografică și administrativă a destinației	39
IV.2. Viziune și obiectivele de dezvoltare a destinației	40
IV.3. Zonarea turistică și propuneri de dezvoltare	41
IV.4. Managementul și Marketingul destinației ecoturistice	56
IV.5. Politici și măsuri de dezvoltare durabilă în cadrul destinației ecoturistice	58
Bibliografie	64
ANEXE	65
<i>Anexa nr. 1 – Rețeaua de drumuri comunale</i>	
<i>Anexa nr. 2 – Lista ariilor naturale protejate</i>	
<i>Anexa nr. 3 – Lista monumentelor istorice, actualizată</i>	
<i>Anexa nr. 4 – Structuri de primire turistice</i>	
<i>Anexa nr. 5 – Trasee turistice și tematice</i>	
<i>Anexa nr. 6 – Programe turistice</i>	
<i>Anexa nr. 7 – Activități educative</i>	
<i>Anexa nr. 8 – Evenimente culturale</i>	
<i>Anexa nr. 9 – Imagini materiale de informare și interpretare</i>	
PLANȘE	66
<i>Planșa nr. 1 – Harta destinației ecoturistice „Microregiunea Horezu”</i>	
<i>Planșa nr. 2 – Zonarea destinației ecoturistice „Microregiunea Horezu”</i>	
<i>Planșa nr. 3 – Harta Parcului Național Buila – Vânturarița, cu traseele turistice marcate</i>	

INTRODUCERE

Microregiunea Horezu este un areal turistic constituit prin asocierea a nouă unități administrativ-teritoriale, un oraș și opt localități rurale cu statut de comună, situate în partea de nord-vest a județului Vâlcea și anume: Horezu, Bărbătești, Costești, Măldărești, Oteșani, Stroești, Slătioara, Tomșani și Vaideeni. Punctul central al acestei zone este orașul Horezu, o veche localitate atestată documentar încă de pe vremea lui Constantin Brâncoveanu.

Horezu este în prezent un oraș turistic, cel mai important centru al ceramicii smălțuite din România. Evoluând ca „târg”, „plasă”, reședință de „raion” și apoi „oraș”, localitatea Horezu a reprezentat „nucleul” în jurul căruia s-au dezvoltat mai multe localități rurale învecinate, fiind un centru polarizator pentru acestea și prin instituțiile de interes public care deserveau întreaga regiune - spital, liceu, unitate de poliție pentru evidența populației, judecătorie, bancă agricolă, instituții care își aveau sediul în Horezu.

Din punct de vedere economic, de-a lungul timpului întreaga microregiune s-a bazat pe activități rurale de subzistență, cum sunt pomicultura, creșterea animalelor, exploatarea și prelucrarea lemnului și olăritul, iar după anii 1950, mica industrie locală și meșteșugurile a contribuit la diversificarea și dezvoltarea economiei locale. Câteva ramuri ale industriei extractive (exploatare calcar), de prelucrare a materiei prime locale (fabrici de mobilă, stofe de mobilă), industrie alimentară (fabrică de prelucrare produse lactate), au susținut economia locală în perioada 1960 - 1989 și au contribuit la dezvoltarea socio-economică, la urbanizare și la dezvoltarea infrastructurii generale în microregiune.

După anul 1990 evoluția localităților care alcătuiesc Microregiunea Horezu a intrat într-o nouă etapă, în care mediul înconjurător și turismul, prin potențialul resurselor turistice naturale și culturale locale, reprezintă domenii pe care se bazează tot mai mult viitorul regiunii. Dezvoltarea durabilă, un concept nou, abordat în România cu precădere după integrarea în spațiul european, desemnează totalitatea formelor și modalităților de dezvoltare socio-economică bazate în primul rând pe asigurarea unui echilibru între aspectele sociale și economice, pe de o parte și elementele capitalului natural, pe de altă parte. Conceptul de „dezvoltare durabilă”, a fost inclus în toate politicile și strategiile de dezvoltare ale națiunilor civilizate ale lumii, odată cu conștientizarea unor grave probleme de mediu care pot afecta securitatea Terrei și a omenirii și a crizei resurselor naturale, legate în special de energie și asigurarea resurselor de apă. Conform *Declarației asupra Mediului și Dezvoltării de la Rio de Janeiro, 1992, "Dezvoltarea durabila este*

acel proces de dezvoltare care răspunde nevoilor actuale fără a periclita capacitatea generațiilor viitoare de a răspunde propriilor lor nevoi". Pentru ca dezideratul dezvoltării durabile să poată fi atins, protecția mediului va constitui parte integrată a procesului de dezvoltare și nu trebuie abordat independent de acesta.

Microregiunea Horezu deține un capital natural și cultural deosebit de valoros, cu obiective turistice de valoare excepțională (monumente UNESCO, parc național, rezervații naturale) care, pe de o parte trebuie protejat și conservat, iar pe de altă parte acesta constituie „materia primă” pentru turism, o resursă practic inepuizabilă dacă se valorifică în conformitate cu principiile dezvoltării durabile, pe seama căreia zona se poate dezvolta.

CAPITOLUL I

CONSIDERAȚII GENERALE

I.1. Poziție în teritoriu, accesibilitate

Poziție în teritoriu. Microregiunea Horezu, formată prin asocierea a nouă localități (Horezu, Bărbătești, Costești, Măldărești, Oteșani, Stroești, Slătioara, Tomșani și Vaideeni), este situată în partea de NV a județului Vâlcea, între Valea Otăsăului la est și Valea Cernei, la vest, în mare parte în zona Subcarpaților Vâlcii, dezvoltându-se spre limita de nord și în aria montană a județului, până pe creasta principală a Munților Căpățâanii (*Planșa nr. 1*, Harta Microregiunii Horezu).

Accesibilitatea în zonă se realizează pe **cale rutieră**. Zona este deservită de drumuri naționale, județene și comunale, drumuri de acces și de legătură între localitățile componente. Principalele drumuri de acces sunt cele naționale; DN 67 unește localitățile din arealul turistic „Oltenia de sub Munte”, traversează zona subcarpatică de la est la vest, legând municipiile, reședințe de județ, Rm. Vâlcea (situat pe drumul european E 81) cu Tg Jiu (de pe E 79) și Drobeta Tr. Severin (de pe E 70); drumul național DN 65 face legătura între nordul Olteniei subcarpatice cu municipiul Craiova, situat în partea de sud a provinciei istorice.

Cea mai apropiată stație de **cale ferată** care poate deservi localitățile Microregiunii este Băbeni (28 km sud de orașul Horezu, pe DJ 646), situată pe linia secundară Piatra Olt – Podu Olt, aferentă magistralei feroviare 200, Brașov – Sibiu – Deva – Arad.

Cel mai apropiat **aeroport** care poate este Aeroportul internațional Craiova, situat la 111 km pe DN 65.

I.2. Infrastructură generală, echiparea tehnico - edilitară¹

Infrastructura rutieră este reprezentată prin rețeaua de drumuri - naționale, județene și comunale - care constituie și căi de acces și rețeaua stradală. Situația, la nivelul microregiunii, se prezintă astfel:

- **drumuri naționale**, însumează circa 30 km lungime pe teritoriul microregiunii și sunt reprezentate de:

---

¹ **Sursa datelor:** DJS Vâlcea, Ministerul Transporturilor

- **DN 67:** Rm. Vâlcea / E 81 – Bărbătești – Costești – Tomșani – Horezu – Slătioara – Polovragi – Tg. Jiu / E 79 – Motru – Drobeta Tr. Severin / E 70, principalul drum de acces în zonă;
  - **DN 65C:** Craiova – Giulești – Lădești – Oteșani – Măldărești – Horezu / DN 67;
- **drumuri județene**, care totalizează 82,57 km, din care peste 80% sunt drumuri cu îmbrăcăminte asfaltică:
- **DJ 646:** Băbeni / DN 64) – Folești – Tomșani – Costești – Mănăstirea Bistrița – Mănăstirea Arnota (circa 20 km pe teritoriul microregiunii);
  - **DJ 646A:** Stoenesti / DN 67 – Bărbătești – Costești (circa 14 km pe teritoriul microregiunii);
  - **DJ 646E:** Bodești / DN 67 – Bărbătești / DJ 646A (4,56 km);
  - **DJ 665:** Horezu / DN 67 - Vaideeni – Izvoru Rece – Marița – Polovragi – Baia de Fier – Novaci – Curtișoara / E 79 (15,52 km pe teritoriul microregiunii);
  - **DJ 669:** Dealul Ulmului / DN 67 – Romani (2,98 km);
  - **DJ 676:** Cerna / DJ 665 - Rugetu - Slătioara - Gorunești – Stroiști – Copăceni – Roșiile - Irimiești / DJ 643 (circa 20 km pe teritoriul microregiunii);
  - **DJ 676H:** Măldărești de Sus / DN 65C - Culele Măldărești - DN 67 (5,51 km);
- **drumuri comunale:** 22 de drumuri comunale asigură accesul și legăturile între localitățile microregiunii (a se vedea *Anexa nr. 1*), totalizând peste 83 km lungime;
- **rețeaua stradală** – conform datelor statistice doar în orașul Horezu există căi de comunicație încadrate la categoria „străzi”; lungimea totală a străzilor orașenești din orașul Horezu este de 71 km, din care doar 44 km sunt modernizați;

Echiparea tehnico – edilitară. Rețele de alimentare cu apă potabilă sunt prezente în majoritatea localităților microregiunii, așa cum reiese din tabelul următor.

Tabelul nr. 1.1

Situația alimentării cu apă potabilă și rețeaua de canalizare în localitățile Microregiunii Horezu (2013)*

Nr. crt.	Localitatea	Lungime totală a rețelei simple de distribuție apă potabilă (km)	Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile (mc/zi)	Cantitatea de apă potabilă distribuită (mii mc/zi)		Lungime rețea canalizare (km)
				total	uz casnic	
1	HOREZU	58,00	3.200	259	171	12
2	Bărbătești	51,70	800	69	62	28
3	Costești	29,00	390	150	130	25
4	Măldărești	11,53	-	16	14	-
5	Oteșani	-	-	-	-	-

6	Slătioara	65,00	1.200	49	49	20,40
7	Stroiești	33,00	650	32	27	-
8	Tomșani	32.50	768	74	74	19,4
9	Vaideeni	46.20	2014	68	65	5,6
TOTAL		317,43	9.022	717	592	90

Sursa: DJS Vâlcea, la 2014, date prelucrate

Așa cum se observă din tabelul de mai sus, comuna Oteșani este singura unitate administrativ-teritorială care nu are o echiparea tehnico-edilitară minimă pentru a susține activitatea de turism, iar comunele Măldărești și Stroiești nu dispun de rețea de canalizare. În comuna Slătioara mai sunt în fază de execuție încă 7,50 km de rețea de canalizare. Primăria Stroiești are întocmită documentația tehnico-economică la Faza PT, necesară pentru execuția rețelelor de canalizare + două stații de epurare, pentru satele Stroiești și Pojogi.

În comuna Slătioara au fost amenajate două stații de epurare (1 în satul Slătioara, 1 în satul Milostea), dar nu sunt date în funcțiune; în comuna Măldărești a fost amenajată în anii '70 o stație de epurare, care a deservit orașul Horezu, ale cărei instalații, în prezent, sunt învechite și depășite din punct de vedere al performanței tehnice și a capacității de epurare.

Rețeaua de alimentare cu energie electrică acoperă în întregime regiunea, toate localitățile sunt conectate la Sistemul Energetic Național prin Linii Electrice Aeriene (LEA) de medie și joasă tensiune (operator SC CEZ Distribuție SA).

Colectarea deșeurilor se face prin intermediul unor firme specializate de salubritate (ex. SC Urban SA), abonații casnici și cei industriali fiind dotați cu europubele. Depozitarea deșeurilor se face în prezent într-o groapă de gunoi situată în comuna Măldărești, ce urmează să se închidă în anul 2017, conform directivelor UE.

Alimentarea cu energie termică se face în sistem individual, prin centrale proprii pe combustibil solid (lemn sau cărbune), iar în locuințele colective din orașul Horezu prin centrale termice de bloc.

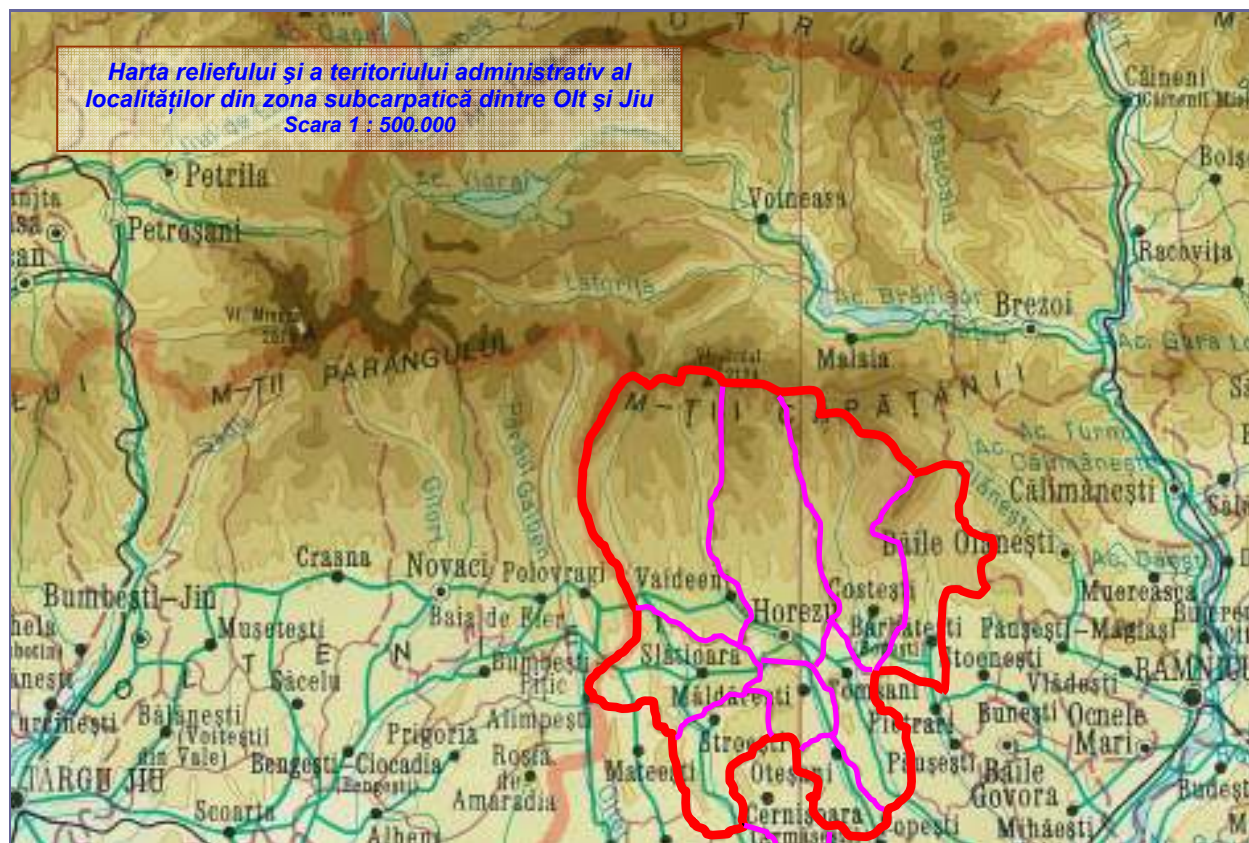
Zona dispune de rețea de telefonie fixă pe cablu optic, racordată la centrala telefonică digitală Horezu, iar zona are acoperire cu semnal pentru telefonie mobilă GSM.

I.3. Cadrul natural al Microregiunii Horezu

I.3.1. Relief

Teritoriul care face obiectul studiului este un areal geografic montan și submontan, extins pe circa 620 km². Unitățile de relief de care aparține sunt Munții Căpățâanii, pe ai căror versanți sudici se întind teritorii ale UAT Vaideeni, Horezu, Costești și Bărbătești și Subcarpații Vâlcii, pe

care se găsesc teritorii din toate UAT-urile componente ale microregiunii. Altitudinile maxime ale arealului studiat se găsesc pe creasta principală a Munților Căpățanii și depășesc în mod frecvent 2.000 m pe teritoriul comunei Vaideeni (de la vest spre est, vârful: Beleoia – 2.109

m, Balota – 2.096 m, Căpățâna - 2.094 m, Coșana – 2.041 m, Ursu – 2.124 m); pe teritoriul localităților Horezu, Costești și Bărbătești altitudinile maxime ale crestei principale variază între 1.800 m și 1.990 m. Masivul Buila - Vânturarița, o creastă aproape continuă de 14 km lungime, orientată NE – SV, cu alt. maximă în Vf. Buila (1.849 m) și Vf. Vânturarița Mare (1.885 m), este alcătuit din roci calcaroase pe care se dezvoltă o întinsă zonă carstică ce include și numeroase elemente de patrimoniu natural (elemente de geologie, de hidrografie, elemente de floră și faună), motiv pentru care i-a fost conferit statutul de arie protejată, fiind declarat „parc național” prin HG 2151/2004.

Formele de relief sunt în directă legătură cu structura lor geologică, astfel că rocile cristaline, care alcătuiesc cea mai mare parte a Munților Căpățanii, formează culmi rotunjite, cu versanți nu foarte abrupti, împăduriți în cea mai mare parte, în timp ce pe arealul rocilor calcaroase, ce aparțin Masivului Buila - Vânturarița, relieful este accidentat, cu versanți abrupti, uneori verticali, crestele au cu aspect ruiform, un masiv în care s-au dezvoltat numeroase forme specifice ale reliefului carstic: chei, peșteri, abrupturi spectaculoase, câmpuri de lapiezuri,

grohotișuri calcaroase, hornuri, ace, strungi, doline.

Relieful Subcarpaților, alcătuiți din roci sedimentare de vârstă neogenă, cutate în procesul orogenic de punere în loc a Carpaților, este reprezentat de culmi deluroase, cu spinările rotunjite, separate de cursurile de ape curgătoare, orientate aproximativ N-S. La poalele Munților Căpățâanii se dezvoltă o succesiune de depresiuni subcarpatice (ex. Depresiunea Horezu, Depresiunea Polovragi), separate de văi sau de culmi deluroase, ce alcătuiesc Depresiunea Subcarpatică Olteană, delimitată spre sud de o structură anticlinală orientată E-V, o unitate majoră cu aspect de „măgură”, dezvoltată pe aliniamentul Ocnele Mari - Govora – Slătioara – Săcelu – Tismana. În zona de interes a studiului, reprezentativă este Măgura Slătiorului, cu altitudinea maximă de 762 m.

I.3.2. Rețeaua hidrografică

Zona este traversată N-S de mai multe pâraie care își au toate obârșia în Munții Căpățâanii și sunt tributare râului Olt. De la E la V, acestea sunt: Otăsău, Bistrița (format din confluența Pietreni și Bistrița), Luncavăț (format din confluența pâraielor Bistricioara, Râmești, Luncăvecior și Luncavăț), Cerna (format din confluența pâraielor Marița și Cerna) și Olteț.

Cursurile pâraielor sunt permanente, sunt însoțite în cea mai mare parte de drumuri județene, comunale sau forestiere. De-a lungul acestora, de obicei după ieșirea din zona montană, au apărut și s-au dezvoltat amenajări rurale tradiționale. Traseele pâraielor prezintă peisaje spectaculoase la traversarea ariei montane și pitorești în zona subcarpatică, în special

prin tipologia așezărilor rurale, colorit și abundența vegetației. Cele mai importante din punct de vedere turistic sunt văile pâraielor Bistrița (formează Cheile Bistriței la traversarea masivul calcaros), Costești (cu Cheile Costești), Olteț (cu Cheile Oltețului) și valea pârâului Luncavăț, care este însoțit de un drum de exploatare forestieră, utilizat și pentru accesul auto spre creasta Munților Căpățâni sau pentru trasee de mountain bike.

I.3.3. Date climatice²

Climatul zonei este cel specific zonei montane și zonei subcarpatice, în relație directă cu forma de relief și nivelul altitudinii. Caracteristice pentru climatul zonei sunt lipsa valorilor excesive sau a fenomenelor meteorologice extreme și manifestarea influențelor submediteraneene, date de poziția zonei analizate în partea se SV a teritoriului României. În acest context, elementele climei se prezintă astfel:

- *temperatura medie multianuală* a aerului, calculată pentru perioada anilor 1976 - 2000 este de 9,1°C în zona dealurilor subcarpatice³ și de 6°C pe înălțimile ce depășesc 800 m altitudine; luna cea mai rece, ianuarie, prezintă în aria montană o medie a temperaturii de -7°C, iar în zona subcarpatică -3°C; luna cea mai caldă este iulie și are medii ale temperaturii de +12°C în zona montană și de 19,5°C în zona subcarpatică;

- *precipitațiile atmosferice* cumulează o medie multianuală de 1.200 mm în aria montană, cu circa 150 – 160 zile ploioase/an, iar în arealul subcarpatic de 800 mm, cu circa 130 zile ploioase/an; în zona locuită (intravilan), cantitatea maximă înregistrată este de 1.098,4 mm (înregistrată în anul 1979), iar cea minimă, de 395 mm (înregistrată în anul 2000); frecvența mai mare a precipitațiilor este în lunile mai – iunie (de peste 90 mm) și sunt mai reduse spre toamnă, în perioada septembrie – octombrie; în zona montană, la peste 1.400 m alt., prima zăpadă cade la sfârșitul lunii octombrie, iar stratul de zăpadă poate să dureze până în luna mai; numărul anual de zile cu zăpadă, în zona submontană, este de circa 60 – 70;

- *vânturile* predominante sunt cele dinspre vest, nord-vest și sud-vest (circulația generală a maselor de aer); la începutul verii, mase de aer cald, ce se deplasează dinspre nordul Africii, spre nord, pot determina o vreme deosebit de caldă și uscată; în zonă nu s-au înregistrat de-a lungul timpului vânturi puternice sau fenomene extreme (furtuni, vijelii), care să producă pagube însemnate.

---

² *Bioclima stațiunilor balneoclimatice din România, Teodoreanu Elena et al., Ed. Sport - Turism, 1984*
Munții Căpățâni, Popescu N., Ed. Sport – Turism, 1977

³ *Serviciul Meteo Rm. Vâlcea*

I.3.4. Floră și faună

Vegetația naturală și fauna sălbatică prezintă o etajare în funcție de altitudine și climat. Cea mai mare parte a teritoriului montan este acoperit de vegetație forestieră, peste 62 % din suprafață (de la circa 800 m alt., până la aproximativ 1.700 m alt.). În cuprinsul zonei forestiere se diferențiază în funcție de altitudine: etajul foioaselor (făgete, frasin, ulm, carpen, gorun), ce urcă până la circa 1.400 m alt., iar etajul rășinoaselor (molidișuri, brădet, suprafețe cu larice în zona Târnovu) se întâlnește în amestec cu foioasele de la circa 1.000 m și formează păduri compacte până la circa 1.600 m, altitudine peste care pășunile alpine iau locul pădurilor. La nivelul microregiunii, vegetația naturală și cea cultivată se îmbină armonios, generând peisaje atractive, pitorești prin culoare și formă, cu valoare turistică deosebită, dar și cu impact pozitiv în plan economic.

Tabelul nr. 1.2

Bilanț teritorial pentru tipuri de vegetație (ha)

Nr. crt.	UAT	Suprafață totală UAT	Teren neagricol, din care:		Teren agricol, din care:				
			TOTAL	PĂDURI	TOTAL	Pășuni	Fâneață	Livezi	Altele
1.	Horezu	11.769	7.723	7.008	4.046	2.117	1.014	401	514
2.	Vaideeni	15.759	10.068	9.633	5.691	2.992	1.739	640	320
3.	Costești	10.921	8.772	8.509	2.149	1.029	501	220	399
4.	Bărbătești	4.125	1.671	1.374	2.454	1.163	755	271	265
5.	Slătioara	4.814	1.382	982	3.432	1.319	1.291	59	763
6.	Stroiești	4.188	1.165	874	3.023	1.075	1.658	42	248
7.	Măldărești	2.873	980	761	1.893	256	1.002	171	464
8.	Tomșani	4.117	1.462	1.129	2.655	780	836	696	343
9.	Oțeșani	3.418	1.174	979	2.244	932	531	149	632
10.	TOTAL	61.984 (100%)	34.397 5,09	31.222 (50,40%)	27.587 (44,51%)	11.663	9.327	2.649	3.948

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Vâlcea, la 2012, date prelucrate

Așa cum se observă și din tabelul de mai sus, pădurile sunt dominante ca pondere în total suprafață UAT-uri, iar din total suprafață agricolă, pășunile și fânețele, urmate de livezi, au o reprezentare majoritară, ceea ce reprezintă un punct forte pentru susținerea dezvoltării turismului în general și a ecoturismului în mod special. Este un bilanț teritorial specific zonelor montane și submontane, în care vegetația naturală predomină comparativ cu cea cultivată, cu implicații asupra activităților ocupaționale ale locuitorilor și asupra aspectului peisagistic al zonei.

Fauna Munților Căpățâni este cea comună arealului montan, sunt specii care alcătuiesc fondul cinegetic al zonei, și anume: ursul carpatin, capra neagră - întâlnită de obicei în arealul stâncos al masivului Buila - Vânturarița, cerb, căprioară, râs, jder. În arealul subcarpatic fauna sălbatică este reprezentată de asemenea prin specii cu valoare cinegetică: vulpe, mistreț, iepure.

Numeroase specii de păsări populează pădurile de conifere și foioase, cele comune fiind găinușa de munte, acvile de munte, corbul – specii protejate, stăncuța, codobatura, graurul, pițigoii, vrăbiuța.

I.3.5. Natura protejată

Pe teritoriul administrativ al UAT-urilor care alcătuiesc regiunea au fost instituite, prin diverse hotărâri de guvern, mai multe tipuri de arii protejate, cu statut de: Sit Natura 2000, parc național, rezervații naturale sau monumente ale naturii. Situația zonelor cu statut de protecție sunt prezentate în *Anexa nr. 2* și *Planșa nr. 2 Harta destinației ecoturistice*. Suprafața ariilor protejate este semnificativă în UAT-urile Vaideeni (12% - ROSCI0128, Nordul Gorjului de Est), Costești (20% - ROSCI0015, ROSPA0025 și Parcul Național Buila – Vânturarița) și Bărbătești (15% - ROSCI0015, ROSPA0025 și Parcul Național Buila – Vânturarița), la care se mai adaugă și suprafețe restrânse ocupate de rezervații naturale: Muzeul Trovanților - comuna Costești (1,10 ha), Piramidele de la Slătioara – comunele Slătioara și Stroești (10,50 ha).

I.4. Cadrul socio-economic

I.4.1. Populația

Microregiunea Horezu s-a conturat în ultimele două secole ca o arie demografică și culturală unitară, cu elemente ligvistice, ocupaționale și tradiții etnoculturale comune. În urma reorganizărilor unităților administrative și în baza Legii nr. 2/1968, cele opt localități rurale ale microregiunii (comunele Vaideeni, Costești, Bărbătești, Tomșani, Oteșani, Măldărești, Slătioara și Stroești) s-au dezvoltat ca *centre satelit* ale orașului Horezu, existând o permanentă legătură administrativă și culturală între acestea, favorizată fiind și de distanțele foarte mici care le despart (Horezu – Costești: 7 km, Horezu – Măldărești: 3 km, Horezu – Vaideeni: 6 km, Horezu – Slătioara: 8 km, Horezu – Tomșani: 4 km, Horezu – Bărbătești: 12 km, Horezu – Oteșani: 14 km, Horezu – Stroești: 12 km). Relația dintre Horezu și localitățile rurale învecinate a fost susținută în decursul timpului și de existența unor instituții de interes public, cum ar fi: unitatea de poliție pentru evidența populației, judecătoria, banca, spitalul și liceul, care își aveau sediul în „plasa”, „raionul” și apoi „orașul” Horezu, instituții care deserveau aceste localități arondate UAT Horezu.

La 01 ianuarie 2012, după centralizarea rezultatelor recensământului din 2011, populația aferentă localităților Microregiunii Horezu totaliza *31.052 de locuitori*, situație prezentată în tabelul următor, iar densitatea medie calculată este de 45,26 locuitori / km².

Tabel nr. 1.3.

Densitatea populației în localitățile Microregiunii Horezu*

Localitate	Horezu	Bărbătești	Costești	Măldărești	Oteșani	Slătioara	Stroiești	Tomșani	Vaideeni	TOTAL
Populație	6.263	3.318	3.244	1.809	2.641	3.293	2.809	3.729	3.946	31.052
Suprafața (ha)	11.769	4.125	10.921	2.873	3.418	4.814	4.188	4.117	15.759	61.984
Densitate (loc./km ²)	53,22	80,44	29,70	62,97	77,27	68,40	67,07	90,57	25,04	50,10

* Sursa datelor: DJS Vâlcea, 2014, date prelucrate

Față de media densității pe județ (65,43 loc./km²) și cea calculată la nivelul României (84,4 loc/km²), la aceeași dată, media densității în microregiune (50,10 loc/km²) este mult mai redusă, explicabilă în primul rând prin existența ariei montane înalte, în suprafață considerabilă, nelocuibilă. Așadar, cele mai mici densități se înregistrează în localitățile care au teritoriul administrativ mai extins în arealul montan, respectiv: Vaideeni – 25,04 loc./km², Costești – 29,70 loc./km² și Horezu – 53,22 loc./km², unde satele componente din aria submontană sunt de tip răsfirat, cu puțini locuitori.

Domeniile în care este ocupată forța de muncă sunt în ordine: industrie, comerț, învățământ, administrație publică, sănătate și asistență socială, construcții, hoteluri și restaurante, transport, așa cum reiese și din tabelul următor.

Tabel nr. 1.4.

Situația locurilor de muncă oferite în localitățile Microregiunii Horezu*

Localitate	TOTAL angajați	Total angajați, din care:								Număr șomeri
		industrie	construcții	comerț	administr. publică	sănătate	învățământ	Hoteluri & restaurante	Alte domenii	
Horezu	1.874	470	70	310	200	226	170	40	388	223
Bărbătești	158	40	18	40	12	1	37	2	8	74
Costești	735	477	24	48	45	17	47	11	66	72
Măldărești	277	112	27	35	12	23	7	12	49	50
Oteșani	84	-	15	20	16	6	24	-	3	75
Slătioara	207	41	64	7	10	8	20	29	28	80
Stroiești	246	43	56	22	22	30	33	8	32	104
Tomșani	170	27	20	20	13	30	32	9	19	83
Vaideeni	298	74	11	57	32	7	53	7	57	214
TOTAL	4.049	1.284	305	559	362	348	423	118	650	975

* Sursa datelor: DJS Vâlcea la 01.01.2013, date prelucrate

Conform recensământului din anul 2011, în județul Vâlcea⁴, din totalul populației (404.993 persoane), forța de muncă activă reprezintă 175.700 persoane, cu o medie pe județ de 49,2% populație activă. Numărul șomerilor era, la nivelul județului, de 9.185 persoane, ceea ce

⁴ Sursa datelor: <http://www.insse.ro/> Repere economice și sociale regionale: Statistică teritorială, 2013

procentual însemna 5,2%. Extrapolând media populației active existente la nivelul județului (49,2%), la localitățile Microregiunii Horezu, care însumează o populație totală de 32.728 persoane, rezultă o medie a populației active de 16.115 persoane; având în vedere că numărul persoanelor angajate la nivelul Microregiunii este de doar 4.049 persoane (conform datelor statistice), rezultă ca aproape trei sferturi din forța de muncă activă (74,87 %) nu are un loc de muncă stabil, iar numărul oficial al șomerilor, de 975 persoane, nu exprimă situația reală.

I.4.2. Economia

Așa cum reiese din fișele statistice ale localităților (Sursa: DJS Vâlcea), domeniul care oferă cele mai multe locuri de muncă este industria (cel mai bine reprezentate fiind industria extractivă și cea prelucrătoare), urmat de comerț, învățământ, administrație publică și sănătate. Agricultură, deși constituie una din activitățile tradiționale în mediul rural, nu asigură decât subzistența locuitorilor, locurile de muncă ocupate în „agricultură, silvicultură și pescuit” reprezintă doar 71, un număr nesemnificativ raportat la numărul total de angajați.

Domeniul „**Hoteluri & restaurante**” oferă în prezent doar 118 locuri, dar din datele preluate din baza de date a Autorității Naționale pentru Turism (*Anexa nr. 4*) se poate aprecia că evoluția activității turistice în microregiune este semnificativă, deși investițiile din fonduri publice în turism sunt minore, iar administrațiile publice centrale s-au implicat foarte puțin, prin facilități sau cadrul legislativ, în susținerea acestei activități. Astfel, dacă ținem cont de faptul că la nivelul anului **2005**, pe teritoriul Microregiunii Horezu existau doar **5 unități** de cazare (4 în Horezu și 1 în Vaideeni), cu **41 camere** și **90 locuri**, în prezent, în **2014**, în localitățile componente sunt clasificate și funcționează **32 unități** de cazare cu **291 de camere** și **605 locuri** (a se vedea *Anexa nr. 4*). Această situație evidențiază în mod clar încrederea localnicilor și a investitorilor privați în domeniu turistic și faptul că turismul tinde să devină o activitate din ce în ce mai importantă, cu pondere în economia locală, ca răspuns la restructurarea și închiderea celor mai mari unități industriale existente în regiune, unde lucra cea mai parte din forța de muncă activă a microregiunii. Turismul este așadar un domeniu cu mari șanse de reușită și de dezvoltare, având în vedere și următoarele argumente:

- prezența a numeroase obiective turistice, naturale și antropice, unele dintre acestea fiind de valoare excepțională și universală (două monumente UNESCO);
- poziția zonei într-un areal turistic deja consacrat pe piața turistică, „Oltenia de Sub Munte”, spre care se îndreaptă anual din ce în ce mai mulți turiști (a se vedea evoluția circulației turistice, la Cap. III);
- accesibilitate rutieră facilă, pe drumuri naționale: DN 67 (care face legătura între două mari artere rutiere de mare circulație turistică: E 81/Valea Oltului și E 79/Valea

Jiului) și DN 65C (drum de legătură cu municipiul Craiova), dar și apropierea unor stații de cale ferată în care opresc trenuri de mare viteză, cu regim de rezervare a locurilor (stațiile CFR Govora, Băbeni, Rm. Vâlcea);

- existența unei infrastructuri generale care asigură accesul spre obiectivele turistice în cadrul microregiunii și a echipării tehnico-edilitare (apă, canal, electricitate, telefonie) care asigură practicarea unui turism european
- existența unei infrastructuri specific turistice, baza tehnico-materială esențială pe care se bazează activitatea de turism.

Agricultura, prin produsele alimentare ecologice obținute în fermele individuale (legume, fructe, produse lactate tradiționale, produse de carne), susține în mod benefic activitatea de turism, poate constitui chiar un punct forte pentru dezvoltarea unui turism ecologic.

I.5. Probleme de mediu și factori de risc natural

Principalii factori naturali de risc pentru România sunt cel seismic, inundațiile și alunecările de teren. Din punct de vedere seismic, județul Vâlcea și implicit Microregiunea Horezu, se încadrează în zone seismică T_1 , ceea ce presupune un risc moderat la cutremure (*Zonarea seismică a teritoriului României – intensități pe scara MSK, conform SR 11100–1:93 Zonarea seismică. Macrozonarea teritoriului României*).

În decursul timpului s-a confirmat existența unor zone cu risc în ceea ce privesc inundațiile și alunecările de teren, certificate și conform *Legii nr. 575/2001*, privind aprobarea *Planului de Amenajare a Teritoriului – Secțiunea a V-a Zone de risc natural*. În Anexa 5 a legii sunt incluse localitățile cu risc de inundații, în care UAT-urile Horezu, Slătioara, Stroești, Tomșani și Vaideeni sunt menționate cu risc de inundații pe cursurile de apă, iar în Anexa 7, comunele Stroești și Tomșani sunt menționate ca UAT-uri cu potențial ridicat de alunecări de teren, prima cu alunecare de tip reactivată, iar a doua cu alunecare primară. Prin lucrări hidrotehnice și de consolidare specifice aceste riscuri privind inundațiile și alunecările de teren pot fi ținute sub control, iar efectele mult diminuate. În luna Martie, 2014, au fost finalizate de către Administrația Națională „Apele Române” (ANAR) și Institutului Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor (INHGA), hărțile de hazard și risc la inundații, pe care niciuna din localitățile Microregiunii Horezu nu sunt incluse cu risc potențial.

În acest context se poate spune zona nu este supusă unor factori naturali de risc major, prin urmare nici activitatea de turism nu este afectată în mod semnificativ de efecte potențial negative.

În ceea ce privesc *problemele de mediu*, având în vedere lipsa unor obiective economice cu risc de poluare industrială a apei, solului sau aerului, zona oferă atât locuitorilor, cât și turiștilor veniți pentru petrecea vacanțelor, un mediu curat și sănătos. Aspectele negative legate de calitatea mediului natural sunt doar cele generate de insuficiența rețelelor de canalizare, a căror extindere nu acoperă, în principal, decât zonele centrale ale localităților, cele situate de-a lungul drumurilor naționale sau județene, în timp ce majoritatea satelor, în general de tip răsfirat, specifice regiunilor subcarpatice, nu beneficiază de aceste utilități, esențiale pentru un turism european.

CAPITOLUL II

ANALIZA PATRIMONIULUI TURISTIC AL MICROREGIUNII HOREZU

Microregiunea Horezu face parte dintr-un areal turistic de mare complexitate, cunoscut și consacrat prin numeroasele sale obiective turistice naturale și antropice, a căror valoare s-a impus atât pe plan național, cât și european. „*Oltenia de sub munte*” concentrează după Bucovina, cele mai multe obiective cultural-religioase din România, între care se remarcă în mod deosebit Mănăstirea Hurez, un obiectiv de *patrimoniu cultural de valoare universală*, fiind inclusă pe lista *monumentelor UNESCO* din anul 1999. De curând, ceramica de Horezu a fost admisă pe lista patrimoniului imaterial UNESCO, o recunoaștere a valorii universale a acestui meșteșug milenar.

La nivelul *Microregiunii Horezu*, o unitate teritorială cu evoluție istorică și culturală unitară, în care sunt incluse orașul Horezu și cele opt localități adiacente (Costești, Bărbățești, Măldărești, Oteșani, Slătioara, Stroești, Tomșani și Vaideeni), există o importantă concentrare de resurse, antropice și naturale, de mare valoare turistică. Pot fi amintite în acest sens, pe lângă cele două monumente UNESCO, cele *111 monumente cultural – istorice*, cuprinse în Lista monumentelor istorice, actualizată / Ordinul nr. 2361 / 2010 al Ministrului Culturii și Cultelor (*Anexa nr. 2*), un *patrimoniu turistic natural* de o valoare excepțională care cuprinde numeroase obiective de mare atracție, instituite prin diverse acte normative ca arii protejate (a se vedea *Anexa nr. 3*), dar și un *patrimoniu etnografic* cu elemente arhaice, legat în special de păstorit și transhumanță, care conservă valori culturale cu statut de unicat.

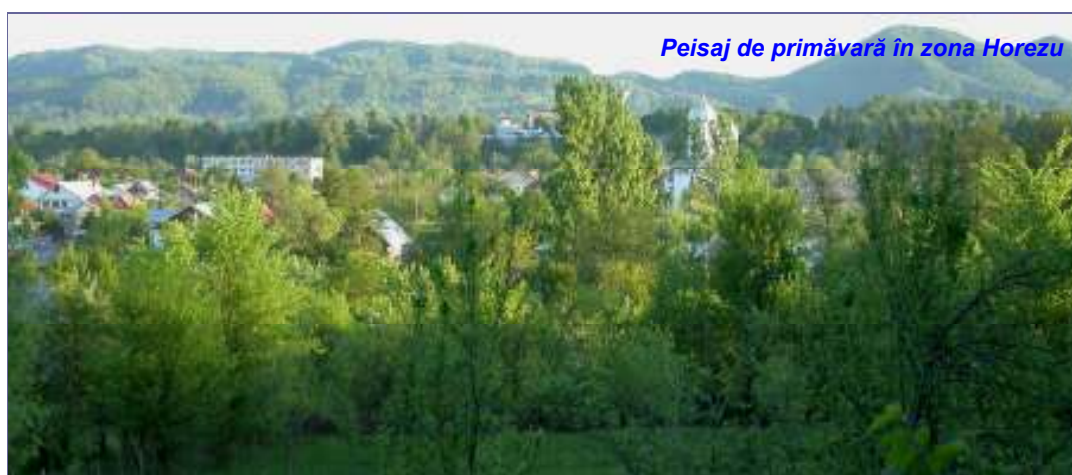

II.1. Potențialul turistic natural

Zona excelează prin potențialul său natural, ceea ce reprezintă într-o analiză SWOT unul din punctele forte.

Orașul HOREZU:

✓ **cadrul natural deosebit de atractiv**, creat de poziția geografică (în zona Subcarpaților Getici și Munții Căpățâanii), formele de relief, hidrografie, tipuri de vegetație, care formează asociații peisagistice variate; sunt de notorietate peisajele deosebit de atractive din lunile de primăvară, sau cele ale lunilor septembrie și octombrie, în diverse nuanțe de verde - galben - ruginiu;

✓ **climatul**, prin elementele sale componente (temperatură, precipitații, vânturi) nu prezintă valori și manifestări excesive, prin urmare este favorabil practicării turismului de odihnă, de recreere și repunere în formă a organismului după stres (climatul de dealuri, bioclimat sedativ de cruțare, relaxant, cu temperaturi medii anuale cuprinse între 6° - 9°C);

✓ **fondul forestier**, bogat și variat, în suprafață de peste 60 % din teritoriul administrativ, acoperă versanții sudici ai Munților Căpățâanii, îmbogățesc aspectul peisagistic al regiunii și creează oportunități pentru turismul de recreere și odihnă;

✓ **fondul cinegetic** valoros, cât și existența unor structuri de cazare (cabane de vânătoare) și de administrare prin ocoalele silvice, permite organizarea de partide de vânătoare;

✓ **rețeaua hidrografică**, de-a lungul căreia au fost amenajate drumuri forestiere de exploatare, permite accesul turiștilor spre creasta Munților Căpățâanii;

✓ **trasee turistice montane** din Munții Căpățâanii, din care două au punct de plecare orașul Horezu; deși neamenajate conform legii (HG 77/2003) și omologate de autoritatea de resort, sunt utilizate de iubitorii drumeției montane, accesibile din luna mai până în octombrie.

Comuna COSTEȘTI

✚ **Parcul Național Buila – Vânturarița**, în suprafață de 4.168 ha, situat pe versantul sudic al Munților Căpățâanii, conservă elemente de biodiversitate, geologice, speologice, culturale; pe teritoriul parcului se pot realiza drumeții montane, pe trasee turistice marcate de Administrația Parcului și omologate de Autoritatea Națională pentru Turism (*Anexa nr. 5, Planșa nr. 3*) și trasee de alpinism (peste 30); în interiorul parcului există rezervații naturale, care atrag numeroși vizitatori, cum sunt:

- **Complexul carstic Cheile Bistriței**

(600 m lungime), cele mai înguste chei în calcare din România, structuri geologice spectaculoase săpate de Pârâul Bistrița în versanții abrupti, calcaroși, ai Masivului Buila – Vânturarița, în care s-au descoperit și cartat peste 20 de peșteri;

- **Peștera Liliacilor** face parte din **Complexul Cheile Bistriței**, este situată în

versantul drept al cheilor, în zona cea mai îngustă a acestora; a fost săpată de un curs fosil al râului Bistrița, la o altitudine de 850 m, suspendate la 30 m deasupra cotei de nivel a drumului forestier care însoțește cheile. Importanța speologică deosebită a acesteia, este dată de colonia de liliaci pe care o adăpostește (de unde și denumirea atribuită peșterii) și completată de obiectivele de cult amenajate de către călugării Mănăstirii

Bistrița, în decursul veacurilor de restriște: două bisericuțe, adevărate bijuterii ale artei religioase medievale (cu hramurile „*Intrarea în Biserică*” – datată sfârșitul sec. XV – începutul sec. XVI și „*Sf. Îngeri*” – amenajată în anul 1635, refăcută în 1737, 1781 – 1782, 1848⁵) și o criptă săpată de călugării Mănăstirii Bistrița, în care s-

au păstrat Moaștele Sfântului Grigorie Decapolitul în perioadele invaziilor, motiv pentru care, peștera mai este cunoscută și sub numele de Peștera Sfântului Grigorie Decapolitul. Lungimea galeriei subterane ce poate fi vizitată este destul de mică (doar

⁵ **Sursa datelor:** Lista Monumentelor Istorice, HG 2.631/2010

250 m), nu are formațiuni stalagmitice și stalactitice, dar este importantă prin prezența coloniei de lilieci și a patrimoniului de cult, unic în România prin locul de amplasare;

- **Cheile Costești** sau ale **Pietrenilor**, modelate în Masivul Buila, urmăresc traseul pârâului Costești, pe o lungime de circa 4 km, sunt deosebit de spectaculoase, sălbatice și mai puțin accesibile turistului obișnuit;
- **trasee pentru alpinism** în Masivul Buila – Vânturarița (peste 32 trasee, încadrate la toate cele șase grade de dificultate);

✚ **izvoare de ape minerale** sulfuroase, clorurate, bicarbonatate, sodice, hipotonice, atestate documentar de peste 100 de ani (1898) și folosite până în anul 1989 în tratament balnear, în cadrul stațiunii balneoclimaterice de interes local Costești; sunt indicate în cură internă și externă, apele fiind asemănătoare cu cele de la Băile Olănești; în prezent stațiunea este închisă, stabilimentul balnear este în reamenajare de un investitor privat; Primăria Costești a recaptat trei dintre izvoare (punctul „La Pretorian”), situate în imediata vecinătate a drumului județean și sunt folosite în mod curent de localnici și de turiștii care ajung în zonă, fiind semnalizate printr-un indicator;

✚ **Muzeul Trovanților** - un muzeu în aer liber situat adiacent DN 67, la 5 km de orașul Horezu, a fost atestată ca **rezervație naturală** deoarece prezintă un interes științific deosebit. Trovanții de aici, concrețiuni uriașe de nisip și gresie, au dimensiuni metrice, fiind cele mai mari de pe teritoriul României; mărimea, formele variate și expresive ale trovanților creează privitorului senzația unei inedite galerii de sculptură în aer liber.

Comunele SLĂTIOARA și STROIESTI

✚ **Piramidele de pământ de la Slătioara** – rezervație naturală situată în versantul stâng al pârâului Cerna, în extremitatea de vest a Măgurii Slătiorului, aparținând teritoriului

comunelor Slătioara și Stroești - arie protejată inclusă în Legea nr. 5 / 2000, 10,5 ha; Măgura Slătiorului deține un potențial turistic important, dar nevalorificat încă;

✚ **cadrul natural submontan**, lipsit de factori poluanți, o interferență armonioasă între natură și antropic, între vegetația naturală și cea cultivată;

Comuna BĂRBĂTEȘTI

✚ **Parcul Național Buila – Vânturarița**, în suprafață de 4.168 ha, din care 15% se află pe teritoriul comunei;

✚ **cadrul natural**, cu precădere în partea de nord a comunei, unde, prezența calcarelor și a pajiștilor formează peisaje deosebit de pitorești;

✚ **valea pârâului Otăsău**, mai ales în zona de cursului superior, formează sectoare atractive.

Comunele TOMȘANI, MĂLDĂREȘTI și OTEȘANI

✚ **cadrul natural**, cu aspecte specifice zonei submontane a Subcarpaților Getici, cu zone de dealuri ce alternează cu interfluvii cultivate cu livezi de pomi fructiferi sau acoperite de pajiști naturale îmbogățite peisagistic de o floră spontană divers colorată;

✚ **trovanții de pe pârâul Gresarea**, aflat la limita administrativă de sud a comunei Măldărești, deși nu au dimensiuni ca cei de la Costești, prezintă forme zoomorfe, deosebit de interesante.

II.2. Potențialul turistic cultural

Orășul HOREZU

Este cunoscut faptul că pe teritoriul stațiunii există un valoros patrimoniu cultural - istoric, din care cea mai mare parte sunt înscrise pe Lista monumentelor istorice (LMI, Ordin 2.361/2010). Cu valoare deosebită pentru turism, care atrag anual numeroși turiști români și străini, sunt următoarele obiective:

✓ **Ansamblul Mănăstirii Hurez** (situată la 4 km de centrul orașului Horezu, în satul Romanii de Jos), a cărei mănăstire a fost ctitorită de Constantin Brâncoveanu în anul 1694 și a avut ca motiv de inspirație Biserica episcopală de la Curtea de Argeș; posedă o valoroasă colecție muzeală, precum și o interesantă bibliotecă (circa 4.000 de volume). În timpul domniei

lui Constantin Brâncoveanu (1688 - 1714) mănăstirea a funcționat ca un important centru de cultură, în cadrul căruia au fost înființate ateliere meșteșugărești pentru păstrarea și transmiterea tradițiilor locale (ceramică, tipografie, pictură icoane, țesături, prelucrarea lemnului etc.); în anul 1999 a fost înscrisă pe lista patrimoniului mondial, fiind declarată monument UNESCO;

✓ **Biserica Urșani**, cu dublu hram: „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului” și „Sf. Ioan Botezătorul” - ctitorită în anul 1800, de către Ioan Urșanu, monument de arhitectură de categoria A, inclus pe Lista monumentelor istorice, actualizată (Ordinul nr. 2361 / 2010); este unică prin figurile de țărani pictate pe pereții interiori ai bisericii;

✓ **Biserica Covrești** cu hramul „Sf. Vasile”, ctitorită în anul 1826 de către Stanciu Covrea, monument de arhitectură, inclus în Lista monumentelor istorice (Ordinul nr. 2361/2010);

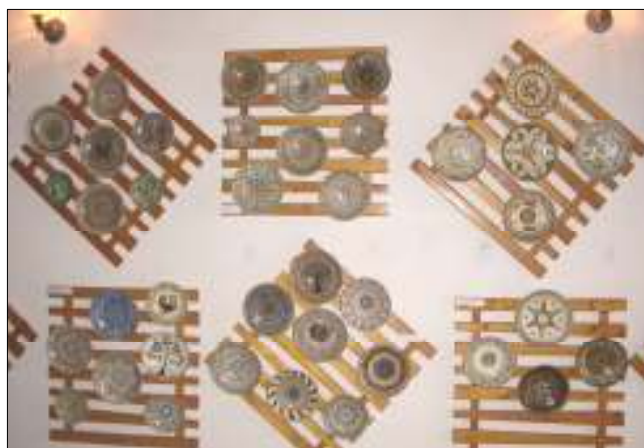
✓ **Centrul istoric al Orașului Horezu**, un ansamblu de construcții cu o vechime este de peste un secol care au format centru „Târgului Horezu”, are valoare istorică și arhitecturală deosebită, fiind inclus în Lista monumentelor istorice (Ordinul nr. 2361 / 2010);

✓ **Centrul de ceramică Olari** - Strada Olari - este cel mai important centru de ceramică smălțuită din România; cromatica pieselor de ceramică este caracterizată de folosirea unui număr redus de culori (în principal brun – fondul vaselor, verde, albastru, alb și cărămiziu), dar care dau farmec compoziției, prin ornamentație și strălucirea acestora de sub stratul de smalt; la atelierele meșterilor olari se pot vizita colecțiile proprii ale acestora, se pot urmări demonstrații pe renumita roată a olarului și în plus, există posibilitatea de a cumpăra variate obiecte de ceramică;

✓ **Centrul de ceramică Horezu**, înființat și finanțat prin programul european IDEALIS, un atelier unde se confecționează ceramică populară tradițională și unde turiștii pot încerca să lucreze pe roată sau să picteze obiecte de ceramică;

✓ **Galeria de Artă Populară Contemporană de la Casa de cultură „Constantin Brâncoveanu”** - o expoziție etnografică permanentă, cu accent olărit, un reper istoric al acestui meșteșug, care prezintă, după aproape patru decenii de existență, câteva mii de exponate unicate, preponderent ceramică, din cele mai reprezentative centre de olărit din România;

mai sunt prezentate obiecte de artă meșteșugărească – prelucrarea artistică a lemnului, costum popular oltenesc;

✓ **Târgul ceramicii populare „Cocoșul de Hurez”** – are loc anual, în primul sfârșit de săptămână din luna iunie, este o manifestare cu participare națională și internațională, destinată tuturor meșterilor olari din România sau de peste hotare, aflată la ediția a XXXXII – a (anul de înființare 1971); târgul se desfășoară în cadrul natural al Campingului „Ștejarii”, neîncăpător de fiecare dată prin numărul din ce în ce mai mare de turiști sosiți români, dar și

străini, iubitori ai artei ceramicii populare; este o expoziție în aer liber a celor mai reprezentative centre și tipuri de ceramică românească, dar și un prilej de manifestări populare la care participă formații de dansuri populare din diverse zone etnofolclorice, o adevărată paradă a costumului popular.

Comuna COSTEȘTI

Monumente cultural - istorice de factură religioasă

✓ **Mănăstirea Bistrița** (Comuna Costești, sat Bistrița, la 10 km pe DN 67, DJ 646) - a cărei biserică are hramul „*Adormirea Maicii Domnului*”, este una dintre cele mai importante așezări monastice și culturale din Țara Românească, ctitorie a fraților Craiovești din anul 1494, refăcută în 1519, 1688, 1856 - monument de arhitectură de categoria A, înscris pe Lista monumentelor istorice (Ordin 2361/2010);

✓ **Mănăstirea Arnota** (Comuna Costești, sat Bistrița, la 12 km pe DN 67, DJ 646) - ctitoria lui Matei Basarab, în anul 1634; biserica mănăstirii are hramul „*Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril*” și deține un mic muzeu de artă religioasă. Prin pictura, arhitectura și sculptura sa, poate fi considerată unul dintre cele mai reprezentative monumente istorice și de artă religioasă din țară. Poziția acesteia, pe versantul sudic al masivului calcaros Buila, la circa 850 m altitudine, este deosebit de spectaculoasă; este monument de arhitectură de categoria A, înscris pe Lista monumentelor istorice (Ordin 2361/2010);

✓ **Biserica de lemn** cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” – (Comuna Costești, sat Pietreni, la 15 km pe DN 67, DJ 646 A) – cunoscută și ca *Biserica Grămești*, ctitorită în anul 1644, monument de arhitectură;

✓ **Biserica de lemn** cu hramul „Sf. Ierarh Nicolae” (Comuna Costești, sat Pietreni, la 15 km pe DN 67, DJ 646 A), cunoscută și ca *Biserica 44 de Izvoare* sau "*Schitul de sub Piatra*", ctitorită în anul 1700 - 1701, monument de arhitectură; este amplasată în apropierea unor izvoare, într-un loc pitoresc, la poalele Masivului Buila – Vânturarița;

✚ Centrul etnografic Costești:

- *arhitectură și tehnică populară* - case tradiționale, *moară de apă și joagăr de lemn* datate din sec. XIX - XX;
- *șesături, cusături și port tradițional popular, cojocărit, datini sau obiceiuri;*
- *Colecția de artă „Alexandru Bălintescu” – Centrul cultural „Constantin Popian”;*

✚ Satul turistic Costești - deține o mare densitate și varietate a obiectivelor turistice naturale, monumente culturale – istorice, de tradiții și obiceiuri folclorice, este renumit pentru prelucrarea artistică a lemnului, pentru portul popular oltenesc (costum cu maramă oltenească), dar și cel cu influențe transilvănene, tradiții legate de oierit, arhitectură și instalații tehnice populare, formații artistice corale și de dansuri populare (Ansamblul folcloric „Domnițele”).

Comuna BĂRBĂTEȘTI

✓ **Schitul Pătrunsa** (sat Bărbătești, 20 km pe DN 67, DJ 646 E, apoi 4 km pe potecă turistică marcată) – cu hramul "*Cuvioasa Parascheva*", a fost înființat în anul 1740, refăcut în a doua jumătate a sec. XVIII-lea; este așezat într-un cadru natural deosebit de pitoresc, la extremitatea estică a Masivului Buila - Vânturarița, păstrează picturi murale din anul 1812;

✓ **manifestarea folclorică „Brâul de Aur”** – festival de folclor și parada a costumelor populare – anual, 20 iulie.

Comuna MĂLDĂREȘTI

✓ **Complexul Muzeal Măldărești**, (la 3 km pe DN 65 C, DJ 676 H), cuprinde monumente înscrise pe Lista monumentelor istorice (Ordin 2631/2010):

- **Ansamblul Culei Duca**, a fost ridicată în perioada 1812 - 1827, de către urmașii familiei Măldărăscu și cumpărată în anul 1910 de către omul politic I. Gh. Duca, cel care adaugă peste doi ani casa de alături, care va deveni casă memorială;

- **Ansamblul Culei Greceanu**, datează din sec. al XVIII – lea, fiind inițial un turn de apărare; spre sfârșitul sec. al XVIII-lea, este adăugat restul construcției de către membrii familiei Măldărăștilor; în prezent funcționează ca muzee de istorie și etnografie, aici fiind expuse diverse obiecte de valoare și tablouri / portrete care au aparținut familiei Măldărăscu;

- **Casa memorială Duca** – construită în anul 1912 de către fostul prim ministru al României, I. Gh. Duca; monument al arhitecturii românești, armonios îmbinată cu elemente țărănești din zonă;

- **Biserica** cu dublu hram „**Sfântul Nicolae și Sfinții Voievozi**” face parte din Ansamblul Culei Greceanu, este ctitorie a pitarului Măldărăscu (1790); păstrează picturi murale originare, este monument de arhitectură de categoria A;

Comuna SLĂTIOARA

✓ **Biserica Vioarești** (sat Gorunești, 9 km pe DN 67) – cu hramul “**Intrarea în Biserică**” (pe ai cărei pereți, meșteri de demult au zugrăvit chipurile potecașilor), 1781 – 1782, 1807 – monument de arhitectură;

✓ **Centrul de ceramică Slătioara** - este specific pentru ceramica populară nesmălțuită, de culoare roșie, decorată simplu cu humă albă, rezistentă la foc;

✓ **Muzeul sătesc Mogești** - colecție de etnografie, în cadrul Casei de Cultură Slătioara

✓ **Festivalul spiritualității rurale Etno Film Folk**, are loc anual, în luna septembrie.

Comuna VAIDEENI

✚ **Biserica de lemn „Cuvioasa Parascheva”**, din satul Marița, 10 km pe DJ 665 – 1557, monument de arhitectură de categoria A, înscris pe Lista monumentelor istorice (Ordin 2361/2010);

✚ **Ansamblul rural** – satul Vaideeni, zona centrală, datează de la începutul sec. XX, înscris pe Lista monumentelor istorice (Ordin 2361/2010);

✚ **Colecția muzeală sătească Vaideeni** – Fundația „Vaideenii”, centrul civic;

✚ **Centrul etnografic Vaideeni:**

- *arhitectură populară și tehnică populară* - case tradiționale, obiecte de uz gospodăresc;

- *tehnică populară* moară de apă, darac, piuă hidraulică, joagăr ș.a.) – ansamblu de instalații tehnice, monumente de arhitectură, datate din sec. al XIX – lea, înscrise pe Lista monumentelor istorice (Ordin 2631/2010);

- *țesături, cusături, port tradițional popular, jocărit, datini sau obiceiuri legate de oierit și transhumanță;*

- *manifestări etnofolclorice: „Învârtita dorului”* (a treia duminică din iunie) - un festival de cântec popular ciobănesc și paradă a costumelor populare;

✚ **Satul turistic Vaideeni** - este legat de tradiții și obiceiuri pastorale (oierit și transhumanță); este renumit pentru prelucrarea artistică a pieilor, lânii, lemnului, confecționarea de instrumente muzicale, arhitectură și instalații tehnice populare, gastronomie locală, pentru

portul popular ciobănesc cu influențe transilvănene, manifestări folclorice, formații artistice corale și de dansuri populare.

Comuna TOMȘANI

✚ manifestarea folclorică „**Fagurele de aur**” - este o sărbătoare națională a apicultorilor, are loc anual, a doua duminică din iunie, la culesul primei recolte de miere.

II.3. Formele de turism practicabile

Diversitatea, volumul și valoarea resurselor turistice din Microregiunea Horezu favorizează practicarea unor variate forme de turism.

Turism cultural

Caracterul și tradiția acestei zone a orientat locuitorii către activități de artizanat specific românesc, precum olăritul, țesăturile executate manual (costum popular, covoare oltenești), pictura religioasă. La Horezu se lucrează una dintre cele mai frumoase ceramici din România, atât datorită formelor perfecte pe care le execută olarii, cât și a decorului foarte delicat, obiecte realizate pe deja cunoscuta roată a olarului. Fiecare dintre formele modelate de olarii din Horezu, într-o cromatică bazată pe ocru, verde și brun, amintește de ceramica smălțuită, lucrată cu secole în urmă, de pe vremea lui Constantin Brâncoveanu (sec. al XVII – lea). Existența centrelor etnoculturale, păstrătoare a meșteșugurilor populare tradiționale, arhaice, unele cu valoare de unicat la nivel național și european, susține practicarea acestei forme de turism.

Turismul cultural-religios

Este favorizat de o moștenire deosebit de bogată, ce înscrie zona Horezu în categoria valorilor de vârf ale patrimoniului cultural românesc, fiind întrecută, ca număr de obiective religioase și valoare, doar de nordul Moldovei - Bucovina. Sunt păstrate în această zonă a Olteniei de Nord, monumente de factură religioasă de valoare universală (Mănăstirea Hurez - monumente UNESCO), ansamblurile mănăstirilor Bistrița și Arnota, monumente de categoria A, biserici de categoria A – bisericile Urșani (Horezu), Marița (Vaideni), Grămești (Costești) și cele din Peștera Liliacilor (Costești), precum și un important tezaur de artă religioasă. Microregiunea Horezu reprezintă un important centru monahal național și contribuie la conservarea spiritualității și culturii ortodoxe românești, la sud de Carpați.

Speoturismul

În masivul calcaros Buila – Vânturarița s-au format numeroase forme ale reliefului carstic

(peșteri, chei, doline, lapiezuri, polii, abrupturi). Speologii au descoperit și cartat numeroase peșteri în acest masiv, dar numai două dintre ele sunt în circuitul turistic: Peștera Liliecilor – peșteră cu ghid și Peștera Valea Bistriței. Existența formelor de relief carstic favorizează practicarea acestei forme de turism.

Turismul balnear a constituit până în anul 1989 profilul de bază al comunei Costești, apele minerale de aici fiind asemănătoare cu cele de la Băile Olănești. Calitățile terapeutice au fost dovedite prin studii de specialitate și prin rezultatele concrete în tratarea unor afecțiuni. Datorită litigiilor asupra proprietății stabilimentului balnear, instalațiile, captările și dotările existente s-au degradat continuu, devenind impracticabile. În prezent este reabilitată și extinsă clădirea fostei baze de tratament, printr-o investiție privată. Potențialul balnear al localității (calitatea apelor minerale, rezervele cunoscute și bioclimatul) oferă suficiente motive pentru inițierea unui plan de măsuri, în scopul reabilitării și relansării acestei stațiuni pe piața turistică locală și chiar națională.

Turism rural și agroturism

Dezvoltarea turismului rural și agroturismului în Microregiunea Horezu este susținută de existența unor locuri în care obiceiurile cunoscute de multe generații, sărbătorile strămoșești și meșteșugurile devenite artă sunt la ele acasă. Promovarea turismului rural în zona va asigura acestui spațiu păstrător de valori tradiționale românești o dezvoltare echilibrată și durabilă. Zona oferă posibilități multiple de petrecerea vacanțelor în spațiul rural al microregiunii în structurile de tip pensiune turistică existente, iar produsele alimentare ecologice obținute în gospodăriile localnicilor sunt un argument suplimentar în sprijinul dezvoltării acestei forme de turism.

Turismul științific este susținut de existența Parcul Național Buila – Vânturarița, a siturilor Natura 2000 și a unor rezervații naturale (Piramidele de la Slătiora, Peștera Liliecilor, Muzeul Trovanților).

Turismul de sfârșit de săptămână (*wek-end*) este o formă de turism din ce în ce mai apreciată, locuitorii marilor centre urbane aleg să își petreacă sfârșitul de săptămână în locuri nepoluate, departe de aglomerația și stresul orașelor. Apropierea zonei de municipiul Râmnicu Vâlcea este un factor important în practicarea acestei forme de turism într-un cadru natural pitoresc, oferit de ținutul de sub munte al localităților Microregiunii Horezu.

Turismul de tranzit

Amplasarea zonei pe o importantă arteră rutieră națională (**DN 67**), care face legătura între două magistrale rutiere europene: **E 81** (București – Pitești – Rm. Vâlcea – Sibiu – Cluj Napoca – Satu Mare – Halmeu/punct de frontieră RO/UK) și **E 79** (Calafat – Craiova – Tg. Jiu –

Deva – Vârfurile – Oradea – Borș/punct de frontieră RO/H) favorizează această formă de turism. Prezența a numeroase obiective turistice naturale și de interes cultural, istoric, etnografic și religios etc. completează motivația introducerii zonei în circuitele turistice de tranzit.

Turismul montan

În perspectivă, Microregiunea Horezu, poate deveni un pol important al turismul montan, atât datorită existenței unor trasee turistice montane care pornesc din localitățile Bărbătești, Bistrița, Horezu, Romanii de Sus sau Vaideeni, majoritatea fiind marcate și omologate de Autoritatea Națională pentru Turism (*Anexa nr. 5*). În prezent turismul montan nu reprezintă o formă de turism practică în mod frecvent, în principal din lipsa cabaneror turistice montane, Munții Căpățâanii fiind printre puținele masive montane din România care nu dispune de nicio cabană turistică.

Turism pentru sporturi extreme

Zona Buila-Vânturarița oferă 34 de trasee de alpinism, din care 32 sunt de alpinism tehnic. În ultimii ani, masivul calcaros al Builei este tot mai des vizitat de membrii cercurilor de alpinism, care au reamenajat o parte din traseele de cățărare.

Turismul de afaceri este o formă de turism ce înregistrează la nivel național o dinamică accentuată ca urmare a intensificării relațiilor economice. În perspectivă, în Microregiunea Horezu, se poate promova turismul de afaceri, cu condiția realizării de amenajări turistice specifice (structuri de cazare cu grad ridicat de confort – minimum 4 stele, cu săli de conferințe și dotate corespunzător). Fiind o formă de turism care poate aduce încasări ridicate, trebuie să se acorde interesul cuvenit.

III.4. Infrastructura specific turistică

Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare

Turismul se poate dezvolta numai în situația existenței *posibilităților de cazare* și odihnă a turiștilor. Tocmai de aceea, dintre elementele bazei turistice, capacitățile de cazare condiționează în cea mai mare măsură volumul fluxurilor turistice.

Conform bazei de date a Autorității Naționale pentru Turism referitoare la structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate, în localitățile Microregiunii Horezu sunt consemnate 32 structuri de cazare cu un total de 291 camere și 605 locuri⁶.

---

⁶ lista completă a acestora se găsește în Anexa nr. 4

Tabelul nr. 2.1

Structura unităților de cazare din Microregiunea Horezu pe tipuri și categorii de confort

	Total	4*	3*	2*	1*
Hoteluri	1	-	-	1	-
Pensiuni turistice	29	4	17	8	-
Sat de vacanță	1	-	-	-	1
Cabane turistice	1	-	1	-	-
TOTAL	32	4	18	9	1

Sursa: baza de date a Autorității Naționale pentru Turism, www.turism.gov.ro – date prelucrate

Majoritatea locurilor de cazare se găsesc în orașul Horezu, adică 78,5%, urmat de comuna Costești, cu 12,4%, iar celelalte localități au procente ce nu depășesc 2%.

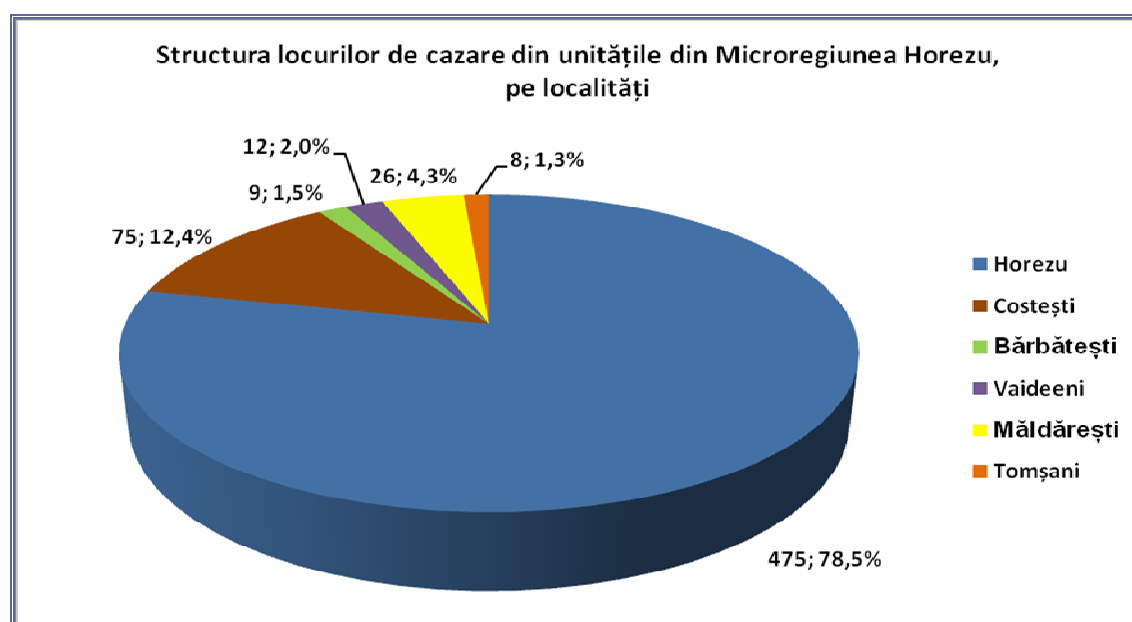

Figura nr. 1

Structura unităților de cazare pe tipuri de structuri se prezintă astfel: dintre cele 32 unități de cazare, 29 sunt pensiuni turistice (90,63%), restul sunt: 1 hotel, 1 cabană turistică și un sat de vacanță, care totalizează 9,37%.

În privința categoriei de confort a unităților de cazare, 12,5% din numărul de structuri de cazare (4 unități) sunt clasificate la 4 stele, 56,25% (18 unități) sunt clasificate la 3 stele, 28,12% (9 unități) la 2 stele, iar 3,1% (1 unitate) la 1 stea.

Analiza locurile de cazare pe categoria de confort, arată că cele mai multe sunt încadrate la 3 stele - 302 locuri (49,9%) urmate de cele de 2 stele - 157 locuri (26,0%), 4 stele - 84 locuri (13,9%) și 1 stea - 62 locuri (10,2%).

Tabel nr. 2.2

Structura locurilor de cazare din Microregiunea Horezu pe categorii de confort

	Total unități	4*	3*	2*	1*
<i>Hoteluri</i>	1	-	-	50	-
<i>Pensiuni turistice</i>	29	84	278	99	-
<i>Cabane turistice</i>	1	-	24	-	-
<i>Sat de vacanță</i>	1	-	-	8	62
TOTAL	32	84	302	157	62

Sursa: baza de date a Autorității Naționale pentru Turism, (www.turism.gov.ro) – date prelucrate

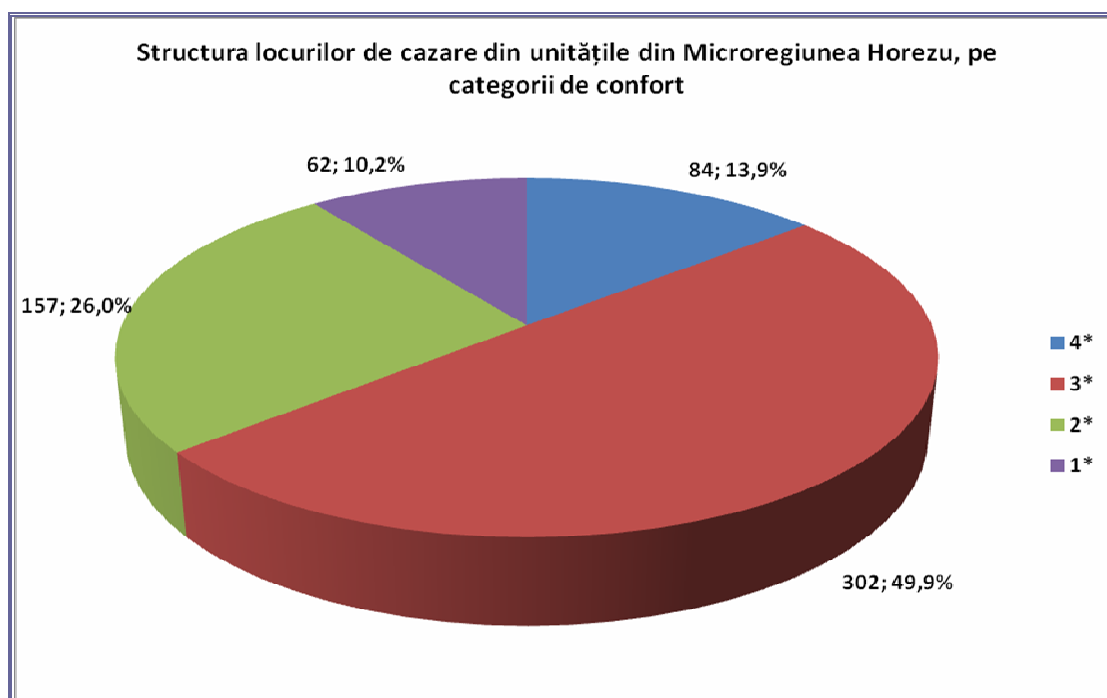

Figura nr. 2

Majoritatea locurilor de cazare se găsesc în orașul Horezu, cu 475 locuri (78,5%), urmat de comunele Costești: 75 locuri (12,4%), Măldărești: 26 locuri (4,3%), Vaideeni: 12 (2,0%), Bărbătești: 9 locuri (1,5%) și Tomșani: 8 locuri (1,3%).

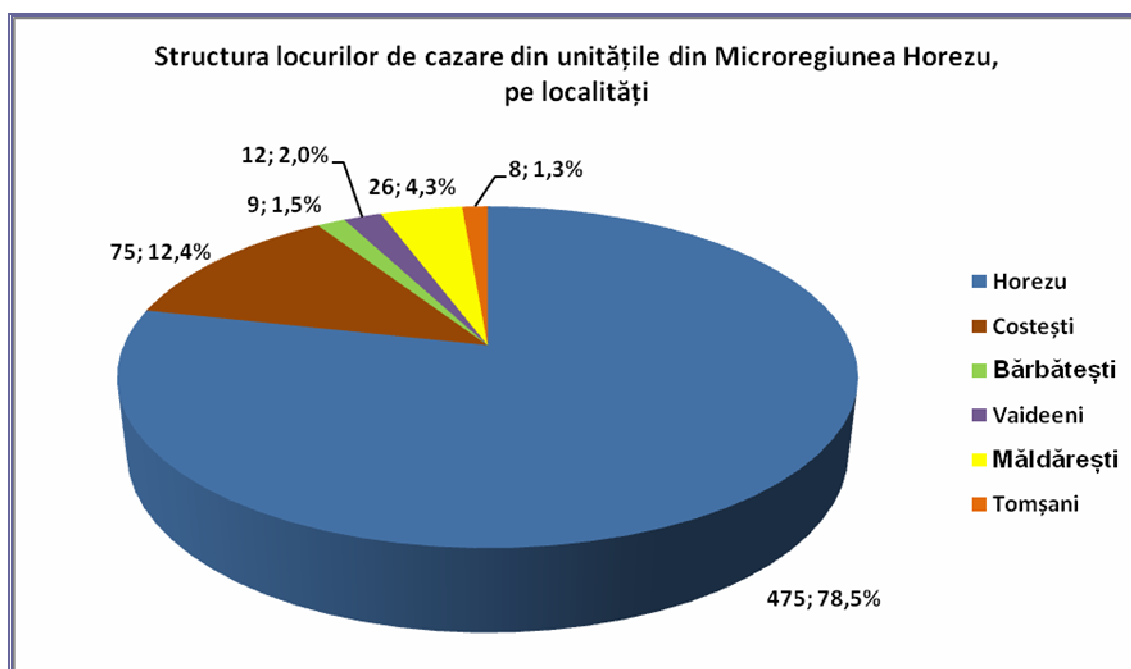

Figura nr. 3

Structuri de primire turistică cu funcțiuni de alimentație

O altă componentă importantă a bazei materiale a turismului o reprezintă structurile de primire turistică cu funcțiuni de alimentație. În prezent, în baza de date a Autorității Naționale pentru Turism sunt consemnate 17 astfel de structuri clasificate, cu un număr de 1.896 de locuri la mese⁷.

Dintre acestea, 9 de unități cu un total de 1.628 locuri (85,9% din numărul de locuri) sunt de tip restaurant - clasic, 3 de unități cu un total de 60 locuri (3,2% din numărul de locuri) sunt de tip restaurant - pensiune, 1 unitate cu 50 locuri (2,6%) de tip braserie; 1 unitate cu 80 locuri (4,2%) este de tip terasă; 1 unitate cu 30 locuri (1,6%) de tip cofetărie; 1 unitate cu 28 locuri (1,5%) este de tip crămă, iar 1 unitate cu 20 de locuri la mese (1,1%) este de tip bar de zi.

⁷ lista detaliată a acestora se găsește în Anexa nr. 4

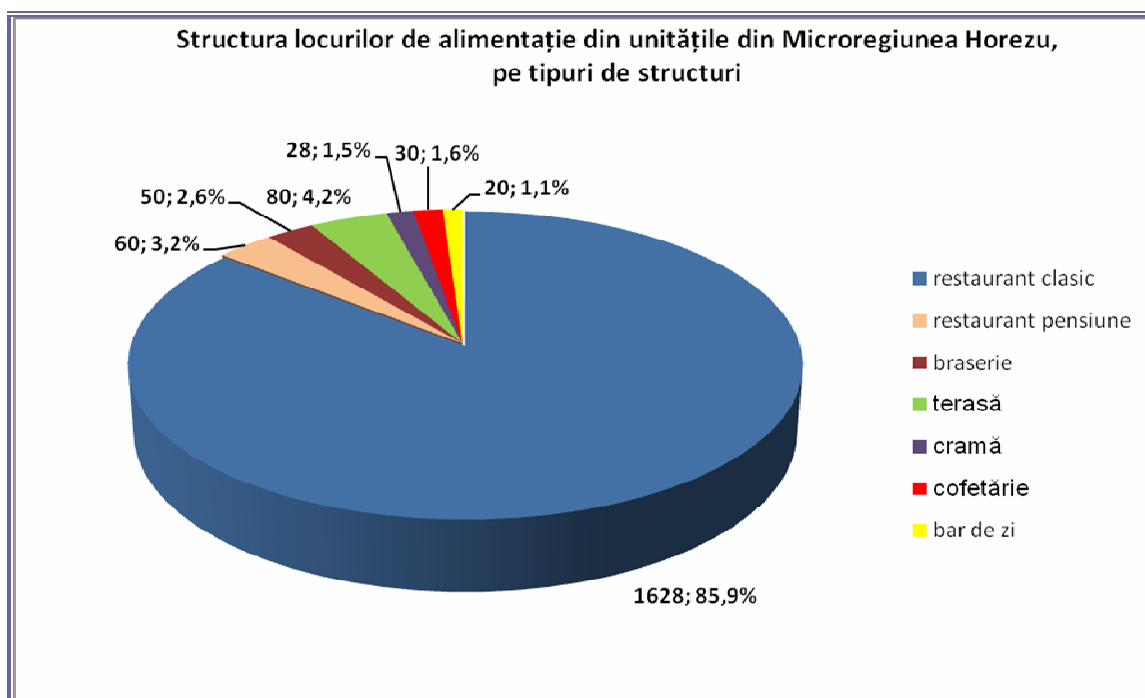

Figura nr. 4

În ceea ce privește categoria de confort, predominante sunt locurile încadrate la 3 stele – 840 locuri (44,3%), urmate de locurile de 4 stele – 568 locuri (30,0%), 2 stele – 400 locuri (21,1%), iar cele mai puține sunt de 1 stea – 88 locuri (4,6%).

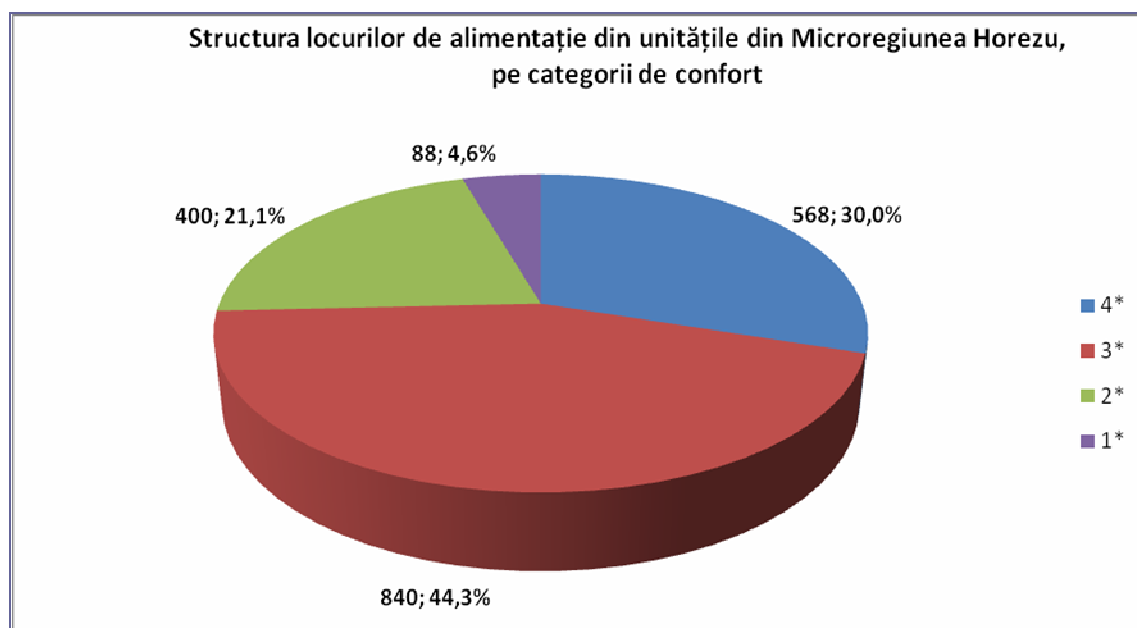

Figura nr. 5

Majoritatea locurilor de alimentație sunt concentrate în orașul Horezu – 1588 (83,8%), urmate în ordine de comunele Costești – 200 locuri (10,5%), Măldărești – 68 locuri (3,6%), Bărbătești și Vaideeni cu câte 20 locuri fiecare (2,2%).

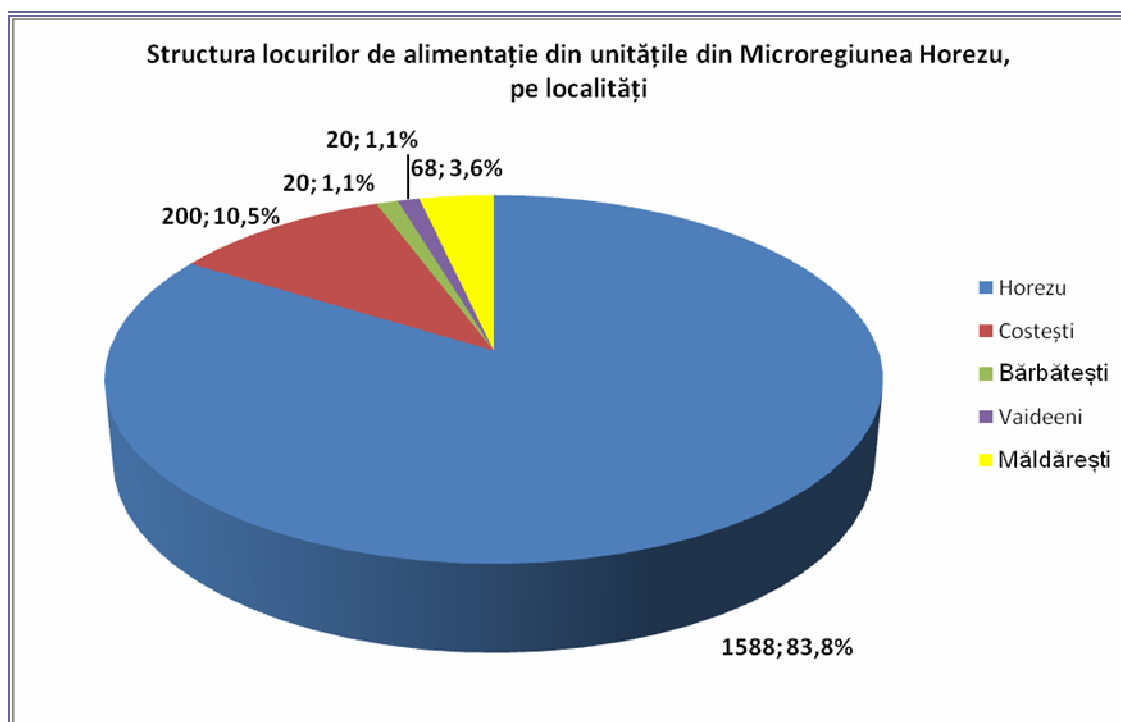

Figura nr. 6

Raportul dintre numărul locurilor la masă și numărul locurilor de cazare este de 3,14, ceea ce permite, conform studiilor de specialitate, acoperirea cererii pentru acest tip de serviciu turistic.⁸

Structuri de primire turistică cu funcțiuni de agrement

Structurile de primire turistică cu funcțiuni de agrement reprezintă o componentă importantă și bine definită în cadrul activității de turism. Aceste echipamente au ca obiectiv crearea condițiilor optime pentru distracție și recreere, pentru petrecerea plăcută a timpului liber, fiind indispensabile pentru realizarea unui turism modern.

În Microregiunea Horezu structurile de agrement nu sunt bine reprezentate, zona fiind deficitară la posibilități de petrecere a timpului liber. Structuri și facilități de agrement există doar în cadrul structurilor de primire cu funcțiuni de cazare:

⁸ un nivel optim este considerat între 1,2-1,5 (Rodica Minciu, *Economia turismului*, Editura Uranus, București, 2000, pag. 186)

- Hotel Horezu - o bază de agrement, compusă din două terenuri de sport: teren de tenis pe zgură și teren de minifotbal acoperit cu suprafață sintetică, echipate cu instalație nocturnă
- Pensiunea Horezu – saună
- Pensiunea Alex - sală de fitness, saună, sală de biliard, tenis de masă, remi, table, șah
- Pensiunea Taco – sală de fitness, piscină exterioară
- Pensiunea Conacul lui Maldăr - piscină exterioară.

În orașul Horezu, în zona Treapt, există un teren de fotbal în cadrul stadionului orașului.

II.5. Analiza SWOT

Din analiza datelor privind situația actuală a potențialului turistic și posibilitățile de dezvoltare a ecoturismului în Microregiunea Horezu, se pot sintetiza principalele elemente ce constituie argumente importante în susținerea activității de turism, aspectele care influențează negativ turismul și ecoturismul, ce oportunități există pentru dezvoltarea ecoturismului, dar și riscurile potențiale în dezvoltarea și practicarea acestei forme de turism.

PUNCTE FORTE

- prezența unui cadru natural submontan și montan deosebit de atractiv ale cărui elemente constituie premise favorabile dezvoltării și practicării unor variate forme de turism;
- existența unor resurse de ape minerale cu calități terapeutice dovedite științific și prin utilizarea îndelungată, ce pot fi valorificate în scopul diversificării ofertei de turism;
- crearea în timp a notorietății și a unei tradiții în ce privește practicarea turismului în arealul Oltenia de sub Munte, din care microregiunea face parte;
- accesibilitatea facilă, cu acces direct la drumul național DN 67, care face legătura cu drumurile europene de largă circulație E 81/Rm. Vâlcea și E 79/Tg. Jiu și apropierea de linia de cale ferată București – Rm. Vâlcea – Sibiu – Cluj;
- existența unui segment tradițional de turiști care își petrec vacanțele în localitățile Horezu, Costești și Vaideeni în principal, cu precădere pentru odihnă și recreere, având ca motivație cadrul natural nepoluat, bioclimatul zonei, patrimoniul cultural de excepție;
- existența unei infrastructuri specific turistice în majoritatea localităților: structuri de primire turistice cu funcțiuni de cazare (605 locuri), alimentație (1.896 locuri) și agrement, o bază materială care poate susține o activitate turistică;
- existența Centrului Național de Informare și Promovare Turistică în centrul stațiunii turistice Horezu – singurul acreditat în județul Vâlcea, oferă posibilitatea informării și promovării turistice, dar și îmbunătățirii acestui serviciu în microregiune;
- oferta turistică diversificată a microregiunii, existența unui potențial natural și cultural deosebit de valoros, inclusiv două monumente ale patrimoniului UNESCO (Mănăstirea Hurez și Ceramica de Hurez), pe seama cărora se pot dezvolta și practica diverse forme de turism (turism cultural, ecoturism, turism de odihnă și recreere, turism științific, speoturism, turism de sănătate, turism montan/drumeție montană, turism activ sau de aventură - mountain bike, alpinism, parapantă), care se adresează unor variate categorii de turiști;
- existența unor proiecte de utilitate publică în diverse faze de execuție (extinderea și reabilitarea rețelei de canalizare, stație de epurare, extinderea / modernizarea rețelei de alimentare cu apă) în Horezu, Costești, Slătioara, Stroești, Măldărești, vor dezvolta și asigura utilitățile de bază pentru susținerea ecoturismului;
- turismul constituie pentru comunitate o soluție de relansare economică și de creare de noi locuri de muncă;

PUNCTE SLABE

- valorificare redusă și ineficiență a potențialului turistic natural și cultural existent;
- oferta actuală de servicii turistice (cazare, alimentație și agrement) este modestă ca diversitate, număr de locuri și grad de confort;
- insuficiența acoperirii cu rețele de canalizare în majoritatea localităților; starea tehnică precară a stației de epurare de la Măldărești, ce deservește orașul Horezu și lipsa stațiilor de epurare în celelalte localități nu asigură epurarea apelor menajere și compromise calitatea mediului natural;
- deficiențe privind starea tehnică a unor drumuri județene și comunale de acces spre obiective turistice și de legătură în interiorul microregiunii;
- realizarea și aprobarea unor planuri de urbanism în aria montană înaltă (PUZ Vf. lui Roman, pentru localitățile Horezu și Vaideeni), de dezvoltare a turismului în zona Munților Căpățâanii, prin amenajarea de case de vacanță într-o zonă în care nu există infrastructură de acces și utilitățile de bază (alimentare cu apă, rețea de canalizare, stație de epurare, sistem de management al deșeurilor menajere, rețea de alimentare cu energie electrică); prin acest proiect nu este respectat perimetrul de protecție hidrogeologică a sursei de apă potabilă de pe pârâul Horezu, o captare de suprafață pentru alimentarea centralizată cu apă potabilă a populației din orașului Horezu și comuna Măldărești (conform HG 930/2005, perimetrul „cuprinde arealul dintre domeniile de alimentare și de descărcare la suprafață și/sau în subteran a apelor subterane prin emergente naturale, drenuri și foraje și are rolul de a asigura protecția față de substanțe poluante greu degradabile sau nedegradabile și regenerarea debitului prelevat prin lucrările de captare”);
- lipsa unui strategii unitare de dezvoltare a turismului la nivelul microregiunii, pe termen mediu și lung, care să asigure o dezvoltare judicioasă, planificată și durabilă;
- existența unei colaborări defectuoase între reprezentanții administrațiilor publice locale, pe de o parte și a colaborării acestora cu CJ Vâlcea (ordonatorul de credite pentru dezvoltarea infrastructurii județului) pe de altă parte, care au la bază divergențele de opinii, inclusiv cele politice, cu impact direct asupra alocării disproporționate de fonduri pentru investiții de interes public;

	<p>➔ lipsa unei promovări adecvate, pe plan național și european a potențialului natural și antropoc; inexistența unei pagini web proprii microregiunii reduce posibilitatea unei informări corecte asupra zonei;</p>
<p><u>OPORTUNITĂȚI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ posibilitatea accesării de fonduri comunitare pentru dezvoltarea turismului prin Măsura 313, „Încurajarea activităților turistice”, (încadrată în Axa III – „Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale” din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR); ❖ existența unor programe guvernamentale pentru investiții (<i>Programul anual</i> de dezvoltare și investiții în turism) în stațiuni turistice, în scopul revigorării activității de turism; ❖ existența fondurilor de mediu (POS Mediu) pentru investiții în <i>Sisteme integrate de alimentare cu apă, stații de tratare, canalizare și stații de epurare</i> (www.fonduri-ue.ro/finantari/linii-de-finantare/mediu); sunt finanțate, prin diverse domenii majore de intervenție și activități care susțin ecoturismul; ❖ posibilitatea accesării de fonduri structurale pe POR 2014 – 2020 în scopul dezvoltării turismului în general și ecoturismului în mod special	<p><u>AMENINȚĂRI / RISCURI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ lipsa surselor financiare, atât la nivel local (primăriei sau a Consiliului Județean Vâlcea), dar și nivel național, pentru susținerea unor investiții de interes public, în scopul dezvoltării infrastructurii specific turistice; ❑ întârzierea accesării fondurilor europene nerambursabile din lipsa informării eficiente a potențialilor beneficiari sau din lipsa resurselor de cofinanțare la nivelul administrațiilor publice ocale; ❑ valorificarea inadecvată a potențialului existent printr-o dezvoltare neplanificată, neprofesionistă, haotică, ce poate duce la afectarea iremediabilă sau pe termen lung a calității mediului și a factorilor naturali, la compromiterea calității serviciilor turistice; ❑ lipsa de interes pentru dezvoltarea ecoturismului la nivelul unor administrații publice locale, ce trebuie să aloce fonduri necesare unor investiții sau activități specifice pentru susținerea acestei forme de turism

CAPITOLUL III

PROPUNERI DE DEZVOLTARE A MICROREGIUNII TURISTICE CA DESTINAȚIE ECOTURISTICĂ

III.1. Delimitarea geografică și administrativă a destinației

Analiza prezentată mai sus a avut ca scop evaluarea criteriilor care stau la baza atestării unei zone ca destinație ecoturistică, în concordanță cu experiența europeană și *Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România*, elaborată sub coordonarea Autorității Naționale pentru Turism. Au fost astfel evidențiate argumentele forte, dar și punctele slabe pe baza cărora am selectat localitățile ce vor face parte din viitoarea destinație și am realizat delimitarea acesteia pe hartă. S-au avut în vedere următoarele criterii de selecție:

- accesibilitatea facilă spre zonă și în fiecare din localitățile componente, starea tehnică a drumurilor de acces
- analiza utilităților de bază (alimentare cu apă potabilă, canalizare, managementul deșeurilor, alimentarea cu energie electrică), esențiale pentru susținerea activității de turism, mai ales pentru promovarea ecoturismului
- dimensiunea și valoarea elementelor de potențial turistic, natural și antropic, esențiale în atragerea turiștilor în zonă
- existența structurilor de primire turistică (cazare, alimentație, agrement), fără de care turismul, ca activitate economică, nu se poate dezvolta
- analiza factorilor de risc natural care ar putea afecta și influența în mod negativ activitatea de turism
- analiza cadrului natural al microregiunii și evidențierea elementelor care susțin sau pot afecta practicarea turismului
- analiza formelor de turism ce se pot practica în zonă.

Pe baza analizei, ale cărei rezultate au fost sintetizate și în analiza SWOT, s-a concluzionat că, pentru Microregiunea Horezu sunt îndeplinite sau pot fi îmbunătățite în viitorul apropiat majoritatea criteriilor de atestare, cu excepția teritoriului inclus în UAT Oteșani, pentru care nu se îndeplinesc în prezent și nici în viitorul apropiat majoritatea criteriilor. Prin urmare,

această localitate a fost exclusă din arealul viitoarei destinații ecoturistice.

În interiorul destinației a fost realizată o zonare internă, ținând cont de specificul resurselor turistice existente, pe baza cărora se pot defini formele de turism practicabile; pentru fiecare zonă au fost prezentați factorii care limitează în prezent practicarea ecoturismului, cât și segmentul de turiști cărora li se adresează, au fost identificate direcțiile de dezvoltare și un set de măsuri concrete, propuse pentru susținerea turismului ecologic.

III.2. Viziune și obiectivele de dezvoltare a destinației

VIZIUNE:

Transformarea arealului Microregiunea Horezu într-o destinație ecoturistică cu notorietate la nivel național și internațional va contribui la prestarea unor servicii turistice de calitate, la protejarea și conservarea resurselor naturale și indirect la creșterea calității vieții comunităților locale.

OBIECTIVE:

A. Crearea unor produse ecoturistice de calitate, competitive la nivel național și internațional

- ★ produsele turistice dezvoltate în zonă vor pune accent pe natură, fiind axate pe experiența directă și personală a turistului cu natura;
- ★ produsele turistice dezvoltate în zonă vor valorifica și patrimoniul cultural material și imaterial existent în zonă (mănăstiri și biserici monumente de arhitectură, cule, meșteșuguri tradiționale, tehnică populară, creație populară etc.);
- ★ produsele turistice create oferă un nivel corespunzător de înțelegere a valorilor naturale și culturale ale zonelor vizitate;
- ★ produsele turistice create în zonă satisfac în mare măsură sau chiar depășesc gradul de așteptare al turiștilor;
- ★ marketingul produselor turistice create va fi unul corect, ce oferă clienților informații complete și responsabile și va crea așteptări realiste.

B. Turismul este dezvoltat în zonă prin respectarea practicilor de dezvoltare durabilă și își aduce contribuția sa la conservarea naturii

- activitățile turistice desfășurate pun în valoare mediul natural și cultural al zonei, prin recunoașterea și aplicarea practicilor caracteristice turismului durabil
- turismul organizat contribuie în mod activ la conservarea ariilor naturale protejate din zonă.

C. Turismul contribuie la îmbunătățirea calității vieții comunităților locale din zonă

- activitățile turistice desfășurate în zonă nu produc impact negativ asupra comunității locale și a stilului lor de viață;
- activitățile turistice desfășurate generează contribuții financiare pe termen lung către bugetele locale, venituri suplimentare către comunitatea locală din zonă, dar și crearea de noi locuri de muncă;
- impactul economic și social al turismului în zonă va crește proporțional prin atragerea unui număr tot mai mare de turiști atrași în zonă, dar mai ales prin creșterea duratei medii a sejurului
- modernizarea, extinderea sau reabilitarea infrastructurii și a dotărilor tehnico-edilitare care susțin activitatea de turism contribuie în mod direct la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor din zonă, dar și la calitatea serviciilor turistice oferite.

III.3. Zonarea turistică și propuneri de dezvoltare

Zonarea turistică a destinației “Microregiunea Horezu” a fost făcută având la bază două criterii, respectiv:

- delimitarea geografică și principalele căi de acces în cadrul destinației;
- obiectivele turistice și principalele forme de turism dezvoltate și practicate.

Astfel, au fost identificate 5 zone turistice, ce au fost analizate din perspectiva oportunităților oferite, a principalelor probleme identificate, a fluxurilor turistice atrase. De asemenea, pentru fiecare din cele 5 zone au fost formulate obiective/direcții de dezvoltare turistică și propuneri punctuale de amenajare.

- A. Zona Horezu
- B. Zona Costești – Bărbătești – Parcul Național Buila - Vânturarița
- C. Zona Vaideeni
- D. Zona Slătioara – Stroiești
- E. Zona Măldărești – Tomșani

A. ZONA HOREZU

Puncte forte/opportunități

Accesibilitate

Este ușor accesibilă, fiind situată de-a lungul principalei căi de tranzit între Râmnicu Vâlcea și Târgu Jiu (DN 67).

Elemente de atractivitate turistică specifice zonei

- Mănăstirea Hurez – monument aflat pe Lista Patrimoniului Cultural UNESCO;
- Biserica Urșani, monument istoric de categoria A;
- Centrul de ceramică Olari - este cel mai important centru de ceramică smălțuită din România. Ceramica de Horezu a fost inclusă de curând pe Lista Patrimoniului Cultural Imaterial UNESCO;

- Centrul istoric al orașului Horezu;
- Casa de cultură, cu Galeria de Artă Populară Contemporană;
- Târgul ceramicii populare “Cocoșul de Hurez”;
- Zona naturală Trei Stejari;
- Ansamblul „Bradulețul” din Horezu
- Echipa de dansuri a Casei de Cultură

Infrastructură specific turistică

Majoritatea structurilor de primire turistică din Microregiunea Horezu sunt situate în orașul Horezu (24 structuri de primire cu un total de 475 locuri de cazare și 11 structuri de alimentație cu 1.588 locuri la mese).

Numărul structurilor de primire turistică și activitatea de turism a crescut foarte mult după ce localitatea a obținut statutul de stațiune turistică de interes local și mai ales după ce a obținut *Locul I în cadrul proiectului european EDEN - “Destinație Europeană de Excelență”* (Proiectul: *Depresiunea Horezu, destinație europeană de excelență*, premiat în cadrul *Forumului european al turismului* de la *Bordeaux* și beneficiind de o creștere excepțională a vizibilității în plan mediatic. Urmare a acestui lucru, arealul turistic Horezu a fost inclus în *rețeaua EDEN a destinațiilor europene de excelență*. De asemenea, în Horezu funcționează și singurul Centru Național de Informare și Promovare Turistică din județul Vâlcea, acreditat de Autoritatea Națională pentru Turism, conform Ordinului 1.096/2008.

Limitări

- Centrul Național de Informare și Promovare Turistică din Horezu nu este dotat corespunzător, dar în urma depunerii Cererii de finanțare depusă în cadrul programului POR Axa 5, DMI 5.3, Operațiunea - Crearea Centrelor Naționale de Informare și Promovare Turistică (CNIPT) și dotarea acestora, a fost aprobată finanțarea și urmează semnarea contractului pentru execuție;
- semnalizarea turistică este deficitară;
- lipsa ghizilor turistici, care să funcționeze pe lângă CNIPT;
- deficiențe în privința facilităților de vizitare de la principalele obiective turistice (lipsa parcarilor, a grupuri sanitare);
- facilități limitate privind oferta de agrement turistic;
- noile construcții realizate nu mai păstrează arhitectura tradițională;
- rețeaua de canalizare nu acoperă decât zona urbană a localității, dar administrația publică locală are în proiect extinderea acesteia;
- starea necorespunzătoare a drumurilor comunale ce acces spre obiective turistice: DC 142 (către Biserica Urșani) și DC 143 (spre Centru le ceramică Olari).

Caracteristici ale fluxurilor turistice

Zona beneficiază de un flux mare de vizitatori, fiind situată de-a lungul principalului drum național ce tranzitează arealul, dar mulți dintre aceștia nu se cazează în zonă. Timpul de ședere pentru cei care vin să viziteze zona este destul de redus - durata medie a sejurului în anul 2012 a fost 1,2 zile. În ultimii ani, după intrarea orașului Horezu în circuitul turistic al stațiunilor, turismul, ca activitate economică, a cunoscut creșteri importante, fiind amenajate noi structuri de primire turistică, majoritatea de tipul pensiunilor turistice și, de asemenea, s-au înregistrat creșteri importante în privința fluxurilor turistice din zonă (+125% pentru numărul de turiști și +140,9% pentru numărul de înnoptări în perioada 2010-2012).

Principalele segmente de piață sunt:

- ★ grupuri organizate aflate în tranzit, cu autocarul;
- ★ familii sau grupuri de prieteni în tranzit, cu autoturismele proprii;
- ★ familii sau grupuri de prieteni ce petrec mai mult de o zi în destinație, vizitând mai multe obiective din zonă (familiile vin în concedii mai ales în lunile iulie, august);
- ★ copii în cadrul taberelor și excursiilor școlare (în special în lunile aprilie, mai, iunie și iulie);

- ★ pelerini veniți să se roage la mănăstirile din zonă (adesea aceștia aleg să se cazeze în spațiile de cazare oferite în cadrul Mănăstirii Hurez);
- ★ pelerini sosiți cu prilejul evenimentelor religioase (hramuri) sau istorice (ex. la biserica Urșani, cu ocazia comemorării zilei de naștere a fostului prim-ministru I. Gh. Duca, care este înmormântat aici);
- ★ turiștii străini sunt interesați în special de Mănăstirea Hurez (monument UNESCO) și de atelierile meșterilor populari din satul Olari;
- ★ turiști veniți pentru un weekend, cu ocazia diferitelor evenimente (ex. cu ocazia Târgului ceramicii populare “Cocoșul de Hurez”);
- ★ turiștii veniți în weekend și cu ocazia sărbătorilor legale.

Obiective/direcții de dezvoltare

- transformarea orașului Horezu într-un „hub turistic” (centru de distribuție a cererii turistice) la nivelul destinației „Microregiunea Horezu”;
- îmbunătățirea experienței culturale a vizitatorilor aflați în tranzit dar și a turiștilor ce aleg orașul Horezu ca punct de plecare în diverse excursii în cadrul destinației;
- multiplicarea posibilităților de agrement turistic pentru a îi determina pe turiști să își prelungească sejurul în zonă.

Propuneri de amenajări și activități necesar a fi dezvoltate

- dotarea corespunzătoare a Centrului Național de Informare și Promovare Turistică din Horezu (finanțare aprobată prin Programul Operațional Regional, Axa 5, DMI 5.3); Horezu, ca punct central al microregiunii, ar trebui să ofere informații cu privire la toate zonele/obiectivele turistice din cadrul destinației, să ofere servicii de ghid turistic;
- realizarea unui sistem de informare unitar, informare online la nivelul destinației; este necesară realizarea de materiale promoționale, pliante de promovare și hărți turistice;
- amenajarea facilităților de vizitare la principalele obiective turistice; în principal sunt necesare parcări și grupuri sanitare la Mănăstirea Hurez, bisericile Târgului și Urșani, în extremitatea de nord a străzii Olari, pentru turiștii care vin să viziteze Centrul de ceramică (extinderea și modernizarea parcării existente);
- reabilitarea și modernizarea drumurilor comunale DC 142 (Horezu - Urșani, 5,55 km) și DC 143 (Horezu - Olari - Tănăsești, 5,8 km), drumuri ce fac legătura cu obiective turistice importante;

- închiderea gropii de gunoi de pe teritoriul comunei Măldărești (situată la limita cu orașul Horezu) și rezolvarea problemelor de mediu privind depozitarea deșeurilor menajere de-a lungul apelor curgătoare;
- extinderea rețelelor de canalizare pe toate străzile orașului și satelor aparținătoare;
- conservarea și reabilitarea construcțiilor din centrul istoric al orașului, protejarea arhitecturii tradiționale a ansamblului urban, monument de arhitectură;
- ameliorarea calității spațiului public din centrul orașului (construcții, fațade, vitrine) și interzicerea amenajării de construcții în zona centrală a orașului;
- realizarea unei rute ocolitoare a orașului pentru asigurarea un mediu mai curat, mai puțin poluat; rezolvarea problemelor de circulație auto din oraș în scopul fluidizării fluxurilor de mașini care tranzitează localitatea și desființarea parcărilor din zona centrală a orașului, pentru a da ansamblului urban un aspect civilizată, aerisit, în concordanță cu statutul de stațiune turistică;
- păstrarea arhitecturii tradiționale pe strada Olari și în satele aparținătoare orașului Horezu;
- stimularea păstrării stilului tradițional în arta ceramicii populare.

B. ZONA COSTEȘTI – BĂRBĂTEȘTI - PARCUL NAȚIONAL BUILA - VÂNTURARIȚA

Puncte forte/opportunități

Accesibilitate

De la drumul național DN 67, accesul se face prin trei drumuri județene: DJ 646 (prin comuna Costești, pe valea Bistriței), DJ 646A (prin comuna Costești, pe valea Costești) și DJ 646E (prin comuna Bărbătești, pe valea Otăsăului).

Elemente de atractivitate specifice zonei

- Parcul Național Buila Vânturarița – comunele Costești și Bărbătești;
- Peșterile Liliacilor și Valea Bistriței (rezervații naturale) – comuna Costești;
- Muzeul Trovanților - comuna Costești;
- Cheile Bistriței și Cheile Costești (Cheile Pietrenilor) – comuna Costești;
- mănăstirile Bistrița și Arnota – comuna Costești;

- bisericile Grămești și „44 de Izvoare” – comuna Costești;
- cadrul natural al zonei
- Colecția muzeală de artă „Gh. D. Anghel” – comuna Costești;
- Grupul folcloric „Domnițele” al Căminului Cultural Costești;
- izvoare de ape minerale sulfuroase, clorurate, bicarbonatate, sodice, hipotonice în comuna Costești; au fost utilizate până în anul 1989 într-o bază de tratament balnear, închisă după anii '90; în prezent, construcția este în faza de reabilitare, se va amenaja un mini-complex balnear, pe același amplasament, care va include spații de cazare, alimentație și fitness;
- Schitul Pătrunsa – comuna Bărbătești;
- Centrul etnografic satul Bărbătești;
- Festivalul folcloric „Brâul de aur”, Bărbătești;
- Grupul de dansuri “Brăulețul” al Căminului Cultural Bărbătești.

Infrastructură specific turistică

La limita sudică a Parcului Național Buila - Vânturarița, în localitățile Costești și Bărbătești, sunt consemnate 5 structuri de primire turistică, cu un total de 84 locuri de cazare și 2 structuri de alimentație, cu 220 locuri.

Pe raza parcului au fost amenajate și marcate 19 trasee turistice (din care 17 sunt omologate de Autoritatea Națională pentru Turism) și 3 trasee tematice, realizate de administrația parcului. A mai fost amenajat un foisor în care se desfășoară lecțiile în aer liber din cadrul taberelor educative organizate de administrația parcului. Este amenajată pentru vizitare Peștera Liliiecilor, situată la intrarea în Cheile Bistriței, în versantul drept al pârâului Bistrița, este o peșteră cu ghid, introdusă în circuitul turistic.

Pe teritoriul parcului există doar o structură de cazare - *Cabana turistică Cheia* (24 locuri de cazare și 20 locuri de campare), neclasificată, aflată pe versantul nord-vestic al crestei, la intrarea râului Cheia în sectorul de chei omonim. Au fost amenajate 8 locuri de campare, dotate cu masă cu băncuțe, panou informativ, vatră de foc, container pentru colectarea deșeurilor: la nord de Cheile Bistriței, în punctul numit Prislop - lângă cantonul silvic, la nord de Cheile Costești, în Poiana Scărișoara, în Poiana Pătrunsa - la 200 m vest de schit, lângă Schitul Pahomie, pe Valea Cheia - la sud de tunel, lângă Cabana Cheia, pe Valea Olănești - la sud de Cheile Olănești. În zona montană se află 4 refugii turistice amenajate, unde se poate dormi în condiții de bivouac, în următoarele puncte: Curmătura Builei, Poiana Scărișoara, Piscul cu Brazi, La Troiță.

Administrația parcului a montat 3 panouri informative, din care două sunt la intrările în parc și unul în centrul localității Costești; alte 7 panouri informative au fost amplasate la obiectivele importante de pe trasee turistice (Mănăstirea Bistrița, Peștera Liliiecilor, Cheile Bistriței, Peștera Urșilor, Poiana cu ghiociei de pe Valea Prislop, Cheile Costești, Schitul 44 Izvoare).

Limitări

- lipsa unui centru de vizitare și a unor puncte de informare (singurul Centru de vizitare al parcului se află în orașul Horezu, destul de departe de parc);
- starea necorespunzătoare a drumurilor de acces, DJ 646, DJ 646A;
- facilitățile de vizitare la principalele obiective turistice sunt necorespunzătoare sau lipsesc;
- poluarea (praf, zgomot) determinată de exploatarea calcarului în cariera de la Bistrița (Muntele Arnota);

- creșterea presiunii în anumite perioade ale anului asupra unor zone din parc, lucru ce conduce la degradarea peisajelor, elementelor geologice și geomorfologice, perturbarea habitatelor de floră și faună.

Caracteristici ale fluxurilor turistice

Conform *datelor de monitorizare turistică* culese de către administrația parcului, în anii 2006 și 2010, *numărul anual al vizitatorilor ce au intrat în parc a oscilat între 10.000 - 18.000*. Dintre aceștia, mai mult de jumătate provin din județul Vâlcea, iar restul din alte județe (în special Argeș, Dolj, Gorj și București) și doar 3% sunt turiști străini (Belgia, Cehia, Germania, etc.); 82% dintre vizitatorii parcului vin aici în perioada de week-end. În ceea ce privește durata vizitei, majoritatea celor care vizitează parcul național vin doar pentru o vizită scurtă, de o zi, ocazionată în special de vizitarea mănăstirilor sau de ieșirea la picnic; turiștii care folosesc facilitățile de cazare din zona adiacentă parcului, de obicei vizitează și parcul. Cei care stau mai mult de o zi pe teritoriul parcului folosesc ca facilități de cazare Cabana Cheia, cortul în spațiile de campare și zonele de picnic, Cabana Codric, cazările de la mănăstiri și schituri, refugiile din parc.

Comuna Costești deține 52% din totalul vizitatorilor în parc, prin satele Bistrița (două intrări în parc, punctele Mănăstirea Bistrița și Mănăstirea Arnota) și Pietreni (două intrări în parc spre Prislop și Valea Morii):

- **Valea Bistrița** – poartă de intrare prin Satul Bistrița - 36% din totalul vizitatorilor - în special vizitatori de o zi ai mănăstirilor Bistrița, Arnota, Cheilor Bistriței, Peșterii Lilecilor, Peșterii Urșilor, sejur de o zi pentru picnic, dar și turiști în cadru organizat oferit de administrația parcului (vizită traseu ecoturism, tabere ecologice, practici studențești, cercetare);
- **Valea Costești** – poartă de intrare prin Satul Pietreni - 16% din totalul vizitatorilor - în special turiști în cadru organizat oferit de administrația parcului (vizită traseu de ecoturism, tabere ecologice Junior Ranger, practici studențești, cercetare), dar și vizitatori de o zi pentru picnic și turiști orientați spre drumeție.

Prin **Comuna Bărbătești** intră 11% din totalul vizitatorilor (o intrare în parc este la Schitul Pătrunsa) - în special vizitatori de o zi ai schiturilor Pătrunsa și Pahomie, dar și turiști orientați spre drumeție.

Restul de 37% a vizitatorilor prin intră în parc prin stațiunea Băile Olănești, aflată în afara destinației.⁹

---

⁹ Administrația Parcului Național Buila - Vânturarița, *Strategia de turism a Parcului Național Buila - Vânturarița, 2009, pag. 3-4; date primite de la date primite de la Asociația Kogayon*

Direcții/Obiectivele de dezvoltare

- îmbunătățirea interpretării patrimoniului natural și a patrimoniului cultural; formarea unei echipe de ghizi care să asigure permanent parcurgerea traseelor turistice, implicit pentru grupuri mici;
- diversificarea și creșterea calității serviciilor turistice oferite și a activităților educative și de conștientizare a turiștilor sau populației locale, cu privire la patrimoniul natural și cultural din zonă; îmbunătățirea și diversificarea infrastructurii și a facilităților de vizitare din Parcul Național Buila - Vânturarița.

Propuneri de amenajări și activități necesar a fi dezvoltate

- ★ construirea unui centru de vizitare a parcului la intrare în comuna Costești (vis-à-vis de Muzeul Trovanților);
- ★ amenajarea facilităților de vizitare (în principal parcări, grupuri sanitare, informații turistice) la principalele obiective turistice: Muzeul Trovanților, Mănăstirile Bistrița și Arnota, la Schitul Pătrunsa - unde se termină drumul și începe traseul turistic;
- ★ identificarea de soluții și modalități de atragere a unui număr cât mai mare de participanți la aceste activități și încheierea de contracte/convenții cu instituțiile de învățământ (de la școli primare până la universități) pentru permanențizarea unor activități/acțiuni cu rol educativ sau științific;
- ★ modernizarea sistemului de orientare și informare de-a lungul traseului, prin achiziționarea și amplasarea de panouri electronice interactive (monitoare touchscreen), asemănătoare cu cele utilizate pe plan european;
- ★ inițierea demersului pentru omologarea de către ANT a celor două trasee turistice pentru drumeție montană rămase neomologate;
- ★ amenajarea unui camping la standarde europene pe raza localității Costești, care să beneficieze de instalații de alimentare cu apă, canalizare, instalații solare de încălzire a apei menajere, realizarea unor mini-stații de epurare ecologice, sisteme integrate de management al deșeurilor, platforme de parcare, structură de primire turistică destinată cu precădere vizitatorilor parcului;
- ★ modernizarea, reabilitarea și extinderea cabanei turistice Cheia, aflată într-o stare avansată de uzură;
- ★ reabilitarea drumurilor de acces DJ 646 (Costești – Mănăstirea Bistrița – Mănăstirea Arnota) și DJ 646A (Bărbătești – Costești);
- ★ reabilitarea potecii de acces spre peșteră și refacerea instalației de iluminat în Peștera Liliecilor, de lângă Mănăstirea Bistrița;

- ★ realizarea unor demersuri cu factorii decizionali locali (Primăria Costești, USG-CIECH, proprietarul căii ferate înguste și SALROM - Sucursala Ocnele Mari) pentru introducerea pe linia de cale ferată îngustă Govora – Băbeni – Tomșani – Bistrița a unei garnituri pentru turiști;
- ★ realizarea de materiale promoționale, pliante și hărți;
- ★ realizarea de materiale educative și de conștientizare (pliante, panouri etc.);
- ★ limitarea efectelor negative ale exploatării calcarului în cariera de la Arnota;
- ★ păstrarea tradițiilor și a arhitecturii tradiționale.

C. ZONA VAIDEENI

Puncte forte/opportunități

Accesibilitate

Din orașul Horezu se poate ajunge la Vaideeni pe drumul județean DJ 665 (ramificat din DN 67, în centrul orașului Horezu și accede în E 79, Valea Jiului, la Bumbști Jiu), un drum deosebit de pitoresc ce leagă toate localitățile de sub munte, cunoscut pe plan local ca *Drumul Oierilor*.

Elemente de atractivitate specifice zonei

- important centru etnofolcloric, legat de oierit - transumanță și obiceiuri pastorale, renumit pentru prelucrarea laptelui (brânza de Vaideeni), prelucrarea artistică a pieilor și a lânii, confecționarea de instrumente muzicale (fluiere), prelucrarea artistică a lemnului (obiecte de uz gospodăresc), cusături și țesături artistice, port popular ciobănesc („ungurenesc”) identic cu cel din zona Mărginimii Sibiului, elemente de etnografie și folclor a căror temă principală este ocupația pastorală (urcatul oilor la munte, coborâtul oilor de la munte, măsuratul laptelui, etc.);
- instalații de tehnică populară (darac, pive, mori de apă, joagăre hidraulice, ansambluri de instalații – incluse pe Lista Monumentelor Istorice, Ord. 2361/2010), arhitectură tradițională (case specifice, cu pridvor, acoperite cu șifă);
- gastronomie locală specifică zonei pastorale Vaideeni – Novaci, asemănătoare celei din Mărginimea Sibiului (produse specifice locale: brânza de Vaideeni, balmoșul, urda, jintița, laptele covăsit, tocanul etc.);
- Biserica de lemn „Cuvioasa Parascheva”, monument de categoria A, din satul Marița;
- cadrul natural montan și submontan deosebit de atractiv, prin îmbinarea armonioasă între relief, vegetație naturală și cultivată, hidrografie și mediul construit;

- lacul de baraj artificial Balota (din sistemul hidroenergetic al Lotrului), pe malul căreia se găsește Cabana Balota, structură de cazare turistică neclasificată, dar funcțională;
- Festivalul folcloric păstoresc „Învârtita dorului” - festival de cântec ciobănesc și paradă a costumului și dansurilor populare;
- evenimentul anual „Întâlnirea fiilor satului”, un prilej de a face cunoscute tradițiile și arta populară locală și de atragere a turiștilor în zonă;
- Ansamblul folcloric „Miorița”, participant la diverse concursuri și festivaluri de folclor.

Infrastructură specific turistică

Facilități de cazare sunt oferite de Pensiunea turistică Moara Viselor, cu un total de 12 locuri de cazare și 20 de locuri pentru alimentație, clasificate de Autoritatea Națională pentru Turism și de cabana silvică de pe malul Lacului Balota; pentru drumeție montană există două trasee turistice marcate în Munții Căpățâanii, cu plecare din Vaideeni spre Mălaia (lacurile Petrimanu și Galbenu).

Limitări

- păstoritul este o tradiție în declin în zonă, iar acest lucru atrage după sine riscul de a se pierde anumite ocupații și meșteșuguri tradiționale (prelucrarea artistică a pieilor, lânii, cusături și țesături artistice);
- migrația tinerilor din localitate spre mediul urban sau în străinătate, în căutarea unui loc de muncă, ceea ce pune în pericol transmiterea tradițiilor către generația tânără;
- drumul județean DJ 665, drum ce leagă toate localitățile din arealul turistic Oltenia de sub Munte este în stare tehnică precară pe teritoriul localității;
- nu există panouri sau indicatoare de informare turistică;
- riscul dezvoltării în zona alpină a domeniului schiabil, după modelul Râncea sau Vf. Iui Roman, fapt ce ar determina prejudicii iremediabile mediului înconjurător, fără a genera beneficii durabile comunității locale;

- lipsa de interes pe plan local, cu responsabilitatea directă a Primăriei - , de a păstra și conserva arhitectura tradițională de pătrunderea „modernismului” în amenajarea caselor de locuit;
- slaba reprezentare a structurilor de primire turistică, cu funcțiuni de cazare, alimentație și agrement, care să atragă turiștii pentru petrecerea vacanțelor sau zilele de week-end în localitate.

Caracteristici ale fluxurilor turistice

Nu sunt consemnate fluxuri importante de turiști în zonă. Conform datelor Direcției Județene de Statistică, la nivelul anului 2012 au fost înregistrați doar 175 turiști, cu 302 înnoptări și o durată a sejurului de 1,7 zile.

Turiștii sosiți în zonă vin în special la rude și prieteni, pentru odihnă și recreere într-un cadru natural atractiv, curat și nepoluat. Consumă produse tradiționale (în special pe bază de lapte), fac drumeții în zona montană și sunt atrași de obiceiurile tradiționale.

Obiective/direcții de dezvoltare

- punerea în valoare a tradițiilor etnofolclorice și a obiectelor de tehnică populară existente în localitatea Vaideeni și identificarea de soluții și măsuri pentru menținerea acestora;
- stimularea păstrării ocupației tradiționale, păstoritul, împreună cu obiceiurile și meșteșugurile legate de acesta;
- dezvoltarea bazei tehnico-materiale a turismului (cazare, alimentație, agrement).

Propuneri de amenajări și activități necesar a fi dezvoltate

- ★ dezvoltarea unui centru expozițional de tip ”ecomuzeu”, prin punerea în valoare a arhitecturii tradiționale locale și a obiectelor de tehnică populară existente în localitate (darac, pive, mori de apă, joagăre acționate hidraulic);
- ★ reabilitarea și modernizarea drumul județean DJ 665 care traversează comuna, pe sectorul Vaideeni – Izvorul Rece – Cerna – Polovragi/limită județ Gorj (sector rămas nemodernizat), pentru îmbunătățirea accesului spre satele comunei și realizarea legăturii spre obiectivele turistice din localitățile Polovragi și Novaci, Curtișoara și Valea Jiului;
- ★ stimularea amenajării de pensiuni agroturistice, în care să se ofere produse tradiționale locale și dezvoltarea unor activități de agrement, inclusiv agro-pastoral (plimbări cu căruța sau cu sania, după anotimp, vizitarea unor stâne și degustarea de

produse tradiționale, deprinderea unor meșteșuguri tradiționale, participarea la anumite activități tradiționale pastorale etc.);

- ★ realizarea semnalizării turistice și de materiale de promovare;
- ★ marcarea și omologarea de către ANT a traseelor turistice pentru drumeție montană.

D. ZONA SLĂTIOARA – STROIEȘTI

Puncte forte/opportunități

Accesibilitate

Accesul este facil, se face pentru Slătioara direct din drumul național DN 67 (comuna Slătioara este așezată de-a lungul drumului național, în cea mai mare parte), iar pentru comuna Stroiești se face prin DJ 676, drum județean ramificat din DN 67, aflat în stare tehnică destul de bună, ce face legătura cu municipiul Craiova.

Elemente de atractivitate specifice zonei

- rezervația naturală Piramidele de la Slătioara;
- valoarea peisagistică a Măgurii Slătiorului (762 m alt.), cu punctul de belvedere în locul numit „la observator”, aflat la intersecția teritoriilor administrative ale comunelor Slătioara, Stroiești și Măldărești;
- trovanții de pe pâraul Gresarea;
- Biserica Vioarești, monument aflat pe Lista monumentelor istorice (Ord. 2.631/2010);

- Centrul de ceramică Slătioara - este specific pentru ceramica populară nesmălțuită, de culoare roșie, decorată simplu cu humă albă;
- tradiții etnoculturale, port popular (în special în satele mai izolate);
- Festivalul spiritualității rurale Etno Film Folk (Slătioara).

Infrastructură turistică

Nu este consemnată nicio structură de primire turistică clasificată de Autoritatea Națională pentru Turism. În prezent, turiștii sosiți în zonă se pot caza la rude, prieteni sau la particulari (există numeroase gospodării ce oferă condiții de cazare de tip pensiune turistică).

Limitări

- inexistența structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare și alimentație, ceea ce exclude cele două localități din proiectele de vacanță ale potențialilor turiști;
- lipsa structurilor de agrement;
- lipsa indicatoarelor și a panourilor turistice;
- absența unor trasee turistice marcate și omologate;
- migrația tinerilor din localitate spre mediul urban sau în străinătate.

Caracteristici ale fluxurilor turistice

Turiștii sunt interesați de odihnă activă într-un mediu nepoluat, așa cum oferă zona, de drumeții spre Măgura Slătiorului sau rezervația naturală Piramidele de la Slătioara, de vizitarea obiectivelor culturale (biserica Viorești), participarea la evenimentele culturale locale (ex. Festivalul Etno Film Folk), consumarea de produsele agro-alimentare locale.

Obiective/direcții de dezvoltare

- ➔ dezvoltarea bazei tehnico-materiale care trebuie să susțină activitatea turistică în zonă – structuri de cazare, alimentație, agrement;
- ➔ includerea rezervației Piramidele de la Slătioara și a Măgurii Slătiorului în circuitele turistice ale destinației ecoturistice „Microregiunea Horezu”;
- ➔ punerea în valoare a potențialului natural și a patrimoniului etnografic local.

Propuneri de amenajări și activități necesare a fi dezvoltate

- ★ realizarea de indicatoare turistice specifice destinației (spre Piramidele de la Slătioara, Biserica Viorești, spre trovanții de pe pârâul Gresarea);
- ★ amenajarea unui traseu tematic spre Piramidele de la Slătioara;
- ★ amenajarea unui traseu tematic spre trovanții de pe pârâul Gresarea;
- ★ marcarea și omologarea unor trasee turistice spre Măgura Slătiorului dinspre cele trei comune adiacente (Măldărești, Slătioara și Stroiești), amenajarea unui traseu turistic de creastă și a unor puncte de belvedere pe Măgura Slătiorului; reabilitarea

- punctului de belvedere existent („la observator”) și identificarea unui teren pentru amenajarea unui sat de vacanță cu loc de campare în apropierea acestuia;
- ★ realizarea unei colecții etnografice în comuna Slătioara (localitatea încă păstrează arhitectură specifică, meșteșuguri, tradiții și are acces direct la drum național de mare circulație turistică).

E. ZONA MĂLDĂREȘTI – TOMȘANI

Puncte forte/opportunități

Accesibilitate

Accesul din drumul național DN 67 se face pe DN 65C (spre comuna Măldărești și pe DJ 646 (spre comuna Tomșani).

Elemente de atractivitate specifice zonei

- Complexul Muzeal Măldărești (Culele Duca și Greceanu, Casa memorială Duca);
- Biserica cu hramurile “Sf. Nicolae” și “Sf. Voievozi” din comuna Măldărești, parte a Complexului muzeal Măldărești;
- Trovanții de pe pâraiele Neagra și Gresarea (Măldărești);
- „Fagurele de aur” - sărbătoarea apicultorilor , are loc în a doua duminică din iunie, în comuna Tomșani;

Infrastructură turistică

În comuna Măldărești există o singură pensiune turistică clasificată la 4 stele, cu 26 locuri de cazare, amenajată într-un vechi conac boieresc. Aceasta dispune de un restaurant și o cramă, cu un total de 68 locuri de alimentație și de facilități de agrement (piscină, parc propriu); în comuna Tomșani funcționează o pensiune agroturistică clasificată la 2 flori de către ANT, cu 8 locuri de cazare.

Limitări

- canalizare insuficientă la nivelul teritoriului;
- existența unei stații de epurare învechite și subdimensionate, în comuna Măldărești;
- număr mic al structurilor de cazare;
- insuficiența structurilor de agrement;
- lipsa traseelor turistice marcate și omologate, ca posibilități de agrement.

Caracteristici ale fluxurilor turistice

Cea mai mare parte a turiștilor vin pentru în tranzit, pentru a vizita Complexul Muzeal Măldărești.

Turiștii care înnoptează aici vin pentru odihnă și relaxare, se cazează la cele două pensiuni sau la rude și prieteni, fac excursii în zonă sau scurte drumeții spre Măgura Slătiorului sau pentru vizitarea obiectivelor turistice din zonă (Centrul de ceramică Olari, mănăstirile și peșterile din zonă, Cheile Bistriței).

Obiective/direcții de dezvoltare

- extinderea duratei medii a sejurului în zonă prin oferirea unor posibilități variate de petrecere a timpului liber – dezvoltarea agrementului;
- dezvoltarea structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare;
- reabilitarea și extinderea utilităților de bază (canalizare, stație de epurare);
- îmbunătățirea interpretării patrimoniului natural și cultural.

Propuneri de amenajări și activități necesare a fi dezvoltate

- ★ realizarea unei piste de biciclete între Horezu și Măldărești, pe drumul vicinal peste Platoul Treapt;
- ★ amenajarea traseului turistic spre Măgura Slătiorului, atât dinspre Măldărești, cât și dinspre Slătioara și a celui de creastă;
- ★ amenajare unor posibilități de campare în zona de creastă a Măgurii Slătiorului;
- ★ realizarea unui punct de informare turistică la Complexul Muzeal Măldărești, în care se va distribui și o hartă a destinației și traseele ce urmează a fi dezvoltate în această zonă;
- ★ reabilitarea parcurii de la Complexul muzeal Măldărești, dotarea cu grupuri sanitare și stand de produse tradiționale locale;
- ★ amenajarea de trasee turistice spre trovanții de pe pâraiele Neagra și Gresarea și montarea de indicatoare turistice din DN 65C către aceste obiective;
- ★ crearea de noi evenimente etnoculturale locale, legate de sărbătorile tradiționale;
- ★ stimularea apariției de noi structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare, alimentație și agrement.

IV.4. Managementul și marketingul destinației ecoturistice

Managementul destinației

Managementul destinației de ecoturism “Microregiunea Horezu” va fi asumat de Grupul de Acțiune Locală al Microregiunii Horezu, GAL din care fac parte 9 Unități Administrativ Teritoriale (orașul Horezu, comunele Costești, Bărbățești, Vaideeni, Slătioara, Stroești, Măldărești, Tomșani

și Oteșani). În viitorul apropiat trebuie creat un parteneriat viabil între această structură și administratorii / custozii ariilor protejate naturale din cadrul destinației, administratorii / proprietarii obiectivelor turistice culturale, investitorii privați din turism, meșterii populari locali, organizații neguvernamentale ce activează pe plan local în domeniul protecției naturii și turismului durabil etc.

Rolul unui astfel de parteneriat este:

- să determine politica de dezvoltare turistică a destinației;
- să coordoneze activitățile de management ale destinației
- să identifice și să asigure surse de finanțare pentru proiectele ce privesc dezvoltarea ecoturismului la nivelul destinației;
- să sprijine crearea de alianțe strategice și să încurajeze dialogul dintre sectorul public, sectorul privat, administrațiile ariilor protejate din destinație, societatea civilă și comunitățile locale;
- să gestioneze activitățile de marketing realizate la nivelul destinației;
- să realizeze activități de monitorizare a fluxurilor de vizitatori, a gradului de satisfacție al acestora, precum și a impactului produs de aceștia (impact economic, social, asupra mediului);
- să monitorizeze activitățile întreprinse pentru a vedea eficiența resurselor investite.

Marketingul destinației

a. Marketing unitar la nivelul destinației

Destinația ecoturistică “Microregiunea Horezu” va fi promovată în mod unitar la nivel național și internațional. În acest sens:

- va fi creat și agreat un logo al destinației, ce va conține elemente reprezentative pentru zonă; acest logo va fi aplicat pe toate materialele de promovare a destinației;
- se va realiza un site de promovare turistică a destinației (în română, engleză, germana și franceză), în care vor fi prezentate structurile de primire turistică din cadrul destinației cu funcțiuni de cazare, alimentație și agrement, obiectivele turistice, programele turistice oferite, traseele turistice, tradițiile și obiceiurile locale, produse meșteșugărești și meșterii populari locali cu adresele lor, evenimentele cultural-artistice locale, modalitățile de acces în zonă etc.;
- se va întocmi o hartă ecoturistică a zonei, pe care vor fi marcate principalele obiective ale destinației și principalele activități turistice ce pot fi practicate în zonă;

- se va semnaliza principalul drum de acces spre destinație, cu indicatoare specifice destinației; de asemenea, se are în vedere realizarea de indicatoare turistice unitare la nivelul destinației, pentru o orientare facilă a turiștilor;
- este necesară realizarea și tipărirea de materiale de promovare comune, specifice destinației, ce vor fi distribuite în cadrul centrelor de informare / vizitare, în cadrul structurilor de primire turistică și la târgurile de turism la care destinația va fi reprezentată;
- se va întocmi un calendar comun și o agendă cu principalele evenimente cultural-artistice, etno-folclorice și sportive ce au loc în cadrul destinației ecoturistice.

b. Marketing aplicat în mod responsabil

Marketingul la nivelul destinației trebuie făcut cu responsabilitate și eficient pentru a crea așteptări realiste cu privire la produsele turistice oferite. Informațiile oferite turiștilor vor fi complete și vor avea în vedere creșterea respectului pentru mediul natural și cultural al destinației. Sursele informațiilor oferite turiștilor prin intermediul materialelor de promovare și interpretare vor fi credibile, nu trebuie creată o imagine falsă a turistului despre zona vizitată.

c. Imagine de marketing bazată pe natură și pe cultura locală

Imaginea de marketing a destinației va fi bazată pe elemente naturale reprezentative (Parcul Național Buila - Vânturarița, rezervațiile naturale existente în destinație) și pe patrimonial cultural local (mănăstiri, cule, activitățile tradiționale – olărit, păstorit etc.).

IV.5. Politici și măsuri de dezvoltare durabilă în cadrul destinației ecoturistice

Pentru dezvoltarea durabilă a destinației ecoturistice și pentru îndeplinirea în viitorul apropiat a tuturor criteriilor pentru desemnarea ca destinație ecoturistică a zonei „Microregiunea Horezu”, sunt necesare:

➤ *implementarea unui mecanism de evaluare a gradului de satisfacție a așteptărilor turiștilor.* În acest sens, la nivelul destinației va fi agreat un chestionar de evaluare, chestionar ce va putea fi completat de turiști în cadrul fiecărei unități de cazare din destinație. Periodic (anual) vor fi realizate rapoarte centralizate privind gradul de satisfacție a turiștilor ce beneficiază de servicii turistice la nivelul destinației, iar când este cazul vor fi făcute propuneri pentru acțiuni corective;

➤ implementarea unui plan care va determina realizarea unei rețele de structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare care să implementeze un sistem de bune practici în ecoturism (ex. Eticheta ecologică europeană, sistemul Eco-Romania etc.). Grupul de Acțiune Locală al Microregiunii Horezu în colaborare cu primăriile localităților din cadrul destinației și în parteneriat cu Asociația de Ecoturism din România / Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice vor duce o campanie de informare cu privire la principalele sisteme de bune practici de ecoturism ce ar putea fi adoptate. Prin urmare, toți potențialii întreprinzători locali din destinație vor fi informați cu privire la aceste oportunități și vor primi asistența tehnică în procesul de autoevaluare;

➤ realizarea unui plan de interpretare¹⁰ la nivelul destinației. Acest plan ar trebui să includă un format unitar al interpretării în cadrul destinației. Astfel, sunt identificate principalele teme de interpretare, mijloacele aferente și locațiile specifice. Totodată, la nivelul destinației există un set de reguli asupra tuturor materialelor vizuale (broșuri, panouri de semnalizare sau interpretare etc.) care creează identitatea vizuală a zonei.

Principalele teme de interpretare identificate în cadrul destinației sunt:

- Horezu – Capitala ceramicii populare românești
- Oltenia de sub Munte – Vatră monahală
- Transhumanța
- Casele boierești fortificate din nordul Olteniei - Culele de la Măldărești
- Tradiții și obiceiuri etnofolclorice
- Geodiversitatea microregiunii (relief carstic, petrografie eruptivă și metamorfică, formațiuni sedimentare – trovanți, orizonturi și puncte fosilifere, formațiuni salifere etc.)

---

¹⁰ **Interpretarea** reprezintă modalitatea prin care se comunică turiștilor/comunității locale informații și experiențe în legătură cu potențialul zonei, valorile ei naturale și culturale, astfel încât să determine o lărgire a nivelului de cunoaștere și apreciere din partea acestora.

Interpretarea poate fi de două feluri:

a. Interpretare personală, reprezintă modalitatea prin care, o persoană autorizată (ghid, biolog etc.), comunică turiștilor/comunității locale informații și experiențe în legătură cu potențialul zonei, valorile ei naturale și culturale

- Interacțiune informativă directă cu un ghid specializat (incluzând activități/tururi specializate, cum ar fi: observarea păsărilor, scufundarea, plimbarea în pădure pe urme de lup/râs/urs etc.)
- Prelegeri susținute de specialiști
- Teatru
- Alte activități de interpretare (jocuri, teatru de păpuși etc.)

b. Interpretare non-personală, reprezintă modalitatea prin care este folosit orice alt mijloc, cu excepția unei persoane pentru a se comunica turiștilor/comunității locale informații și experiențe în legătură cu potențialul zonei, valorile ei naturale și culturale

- (pre-tur) Materiale oferite anterior desfășurării programului (broșuri, foi informative, liste de lectură, website)
- Semnalizarea zonelor de interes
- Audio-vizuale (video, diapozitive, CD-uri)
- Materiale de specialitate (colecție de cărți, magazine și alte publicații de specialitate)
- Trasee marcate, trasee tematice, educative

- Biodiversitatea ariilor protejate (habitate – ex. coloniile de lilieci din peșteri; floră și faună specifice zonei);
- realizarea unui cod de comportament pentru vizitatori (va conține obligatoriu și aspecte privind comportamentul vizitatorilor în zonele sensibile cultural și comportamentul acestora în zonele naturale și la contactul cu animalele sălbatice);
- derularea unor programe de instruire și perfecționare pentru proprietarii de pensiuni turistice și pentru ghizii locali ce urmează a fi formați în zonă. În acest fel, operatorii din turism vor găsi forță de muncă specializată pe plan local, iar localnicii vor avea noi oportunități de angajare în zonă;
- permanentizarea unui program de informare și consiliere pentru personalul din aparatul administrativ și a personalului din turism din cadrul destinației, pe probleme diverse (de exemplu, importanța ariilor naturale protejate, importanța conservării siturilor culturale, a arhitecturii locale, tradițiilor și obiceiurilor, agricultură ecologică, informații cu privire la principiile și tehnicile de construcții bioclimatice și folosirea materialelor și tehnicilor de construcție tradiționale, producția de bio-energie, reducerea consumului de apă, energie, colectarea selectivă a deșeurilor, implicare în co-gestionarea resurselor naturale și culturale, utilizarea durabilă a resurselor locale, oportunitatea dezvoltării ecoturismului pentru viața comunității, planificarea micilor afaceri, crearea unor produse regionale de ecoturism, produse și servicii ecoturistice cerute de tur-operatorii naționali și internaționali, strategii de promovare și marketing, fonduri structurale). Se vor organiza întâlniri periodice pentru *dezbaterile principalelor probleme* cu care se confruntă comunitățile locale și educarea acestora în aspectele mai sus menționate (aceste dezbateri pot avea loc în cadrul centrului/centrelor de vizitare). Cu prilejul acestor dezbateri vor fi identificate periodic *cerințele de pregătire, educație și asistență tehnică* ale populației locale pentru ca aceasta să poată fi capabilă să exploateze la maximum oportunitățile de angajare și de afaceri ale turismului în zonă;
- implementarea unui program educativ, care să vizeze conștientizarea populației locale și a vizitatorilor cu privire la aprecierea naturii și culturii locale.

Conștientizarea și educarea copiilor / tinerilor din comunitățile locale:

- prin Cluburile Ecologice din școlile din cadrul destinației care vor promova în rândul elevilor conservarea și protejarea resurselor naturale și principiile de ecoturism;
- inițierea și dezvoltarea de parteneriate între administrația parcurilor și unitățile

de învățământ din cadrul destinației. *Susținerea de prelegeri* în școlile din cadrul destinației cu privire la importanța ecoturismului și a parcului pentru viața economică, socială și culturală a zonei;

- realizarea și distribuirea în școli și grădinițe a unor *manuale și ghiduri de educație ecologică, alte materiale didactice informative* (pliante, postere etc.);

- *organizarea de concursuri periodice pentru elevi pe diferite teme/secțiuni* (literatură, pictură, fotografie, orientare turistică) și jocuri educaționale pentru elevii din comunitățile aflate în vecinătatea sau pe raza parcului sau ariile protejate, pe tema ecologiei și ecoturismului, precum și organizarea de ieșiri pe teren sub îndrumarea rangerilor, pentru deprinderea unor abilități și competențe specifice, legate de conservarea resurselor naturale.

Conștientizarea și educarea vizitatorilor:

- *promovarea regulamentului Parcului Național Buila – Vânturarița*, precum și a regulilor specifice pentru protecția fiecărui obiectiv turistic, prin realizarea de materiale informative și de avertizare (panouri, hărți, afișe ilustrate, pliante);

- promovarea *Codului de Comportament* a vizitatorilor ce va trebui realizat;

➤ *program de susținere a producătorilor și produselor locale tradiționale și/sau ecologice și de certificare a acestora.*

Produsele tradiționale și / sau ecologice de calitate de pe plan local (brânzeturi, țuică, miere, fructe uscate și proaspete, ceramică, împletituri, artizanat lemn, confecții și țesături de lână) vor fi promovate cu ocazia târgurilor locale, naționale și internaționale. De asemenea, în cadrul centrului/centrelor de vizitare vor fi create standuri speciale dedicate meșteșugurilor locale. Pe viitorul website web al destinației vor fi promovați meșterii populari de pe plan local (adresă, telefon, fotografii), facilitând contactul direct al acestora cu potențiali cumpărători.

Vor fi realizate campanii periodice de informare cu privire la posibilitățile de certificare a produselor tradiționale existente;

➤ *realizarea unui regulament - cadru de urbanism* la nivelul destinației și *revizuirea / completarea documentațiilor de urbanism* existente:

- realizarea unor regulamente cadru de urbanism la nivel de destinație - sistem unitar de norme tehnice și juridice care stă la baza regulamentelor locale de urbanism pentru localitățile din interiorul destinației. Prin aceste instrumente se vor impune regulile de ocupare a terenurilor, de amplasare a construcțiilor și a amenajărilor aferente acestora, precum și norme stricte de arhitectură

- revizuirea PUG-urilor pentru localitățile din cadrul destinației (implicit PUZ-urile), în așa fel încât să fie armonizate cu regulamentul cadru de urbanism;
- *implementarea la nivelul destinației a unor măsuri de reducere a impactului negativ asupra mediului, care să includă:*
  - politică de achiziții ecologice care acordă prioritate produselor/ serviciilor locale
  - politică de achiziții ecologice care acordă prioritate produselor re folosibile, returnabile și reciclabile
  - politică de reducere a utilizării bunurilor de unică folosință (în sectorul public și privat)
  - program de reciclare a bunurilor de unică folosință
  - politică de reducere și eficientizare a consumului de energie electrică (în sectorul public și privat)
  - măsuri de reducere și eficientizare a consumului de apă (în sectorul public și privat)
  - politică de reducere a emisiilor de gaze provenite din surse de încălzire
  - plan de informare despre soluțiile de tratare a apelor reziduale și un plan de conformare cu legislația în vigoare
  - program de reducere a deșeurilor
  - program de gestionare a deșeurilor:
    - organice - pentru obținerea compostului la nivel individual sau la nivelul zonei;
    - reciclabile - pentru re folosirea lor;
    - ne-reciclabile - de colectare și transportare în locurile de depozitare
  - program de reducere a utilizării substanțelor chimice, artificiale în special în domeniul agriculturii (utilizarea pesticidelor și fertilizanților chimici)
  - program de utilizare a produselor de curățare ecologice (în sectorul public și privat)
  - program de reducere a poluării atmosferice, fonice, luminoase și de contaminare a solului
  - politici de reducere a iluminatului artificial excesiv
  - măsuri de împiedicare a recoltării de specii de floră și faună strict protejate conform reglementărilor locale, naționale și internaționale;
- *realizarea unui mecanism prin care să se asigure participarea activă a operatorilor economici din cadrul destinației la conservarea biodiversității.* Pentru păstrarea și conservarea

biodiversității sunt necesare surse financiare importante, iar acest lucru nu poate fi acoperit integral din bugetul de stat. Prin urmare, sunt aplicate și alte formule de finanțare. În practica internațională, actorii participanți la derularea acestei forme de turism își aduc propria contribuție în plan financiar și material la susținerea activităților specifice de conservare a biodiversității.

Acțiunea propusă se poate implementa prin:

- atragerea voluntară a operatorilor economici locali pentru a participa cu resurse materiale și / sau financiare la acțiunile de conservare, re-ecologizare în cadrul parcurilor naturale și naționale
- atragerea operatorilor economici locali în realizarea unor programe comune de ecologizare și conservare a naturii la nivelul destinației.

BIBLIOGRAFIE

1	Berlescu Elena	Mică enciclopedie de Balneoclimatologie a României. Ed. ALL, București, 1996.
2.	Butură Valer	Etnografia poporului român. Cultura materială. Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1978
3.	Constantinescu R., Sfârlea M.	Monumente religioase. Biserici și mănăstiri celebre din România. Ed. Editis, București, 1994.
4.	Ghinea D.	Enciclopedia geografică a României. Ed. Enciclopedică, București, 2002.
5.	Minciu Rodica	Economia turismului. Editura Uranus, București, 2000
6.	Popescu N.	Munții Căpățâni. Colecția Munții Noștri. Ed. Sport - Turism, București, 1977
7.	Pascariu G., Kovacs Erika, Ciobanu F.	Orașul Horezu. Evaluarea potențialului de dezvoltare economică. Primăria Horezu, aprilie 2004.
8.	Pricăjan A.	Apele minerale și termale din România. Ed. Tehnică, București, 1972.
9.	Stoica Georgeta, Petrescu P.	Dicționar de artă populară. Ed. Enciclopedică, București, 1997
10.	Tamaș C.	Istoria Horezului. Ed. Conphis, Rm. Vâlcea, 1995
11.	Teodoreanu Elena, Dacos – Svoboda Mariana, Voiculescu Camelia, Enache L.	Bioclima stațiunilor balneoclimatice din România. Ed. Sport - Turism, București, 1984.
12.	Teleki N., Munteanu L., Stoicescu C., Teodorescu Elena, Grigore L.	Cura balneoclimatică în România. Ed. Sport – Turism, București, 1984.
13.	Colectiv INCDT	Studiu de fundamentare privind reatestarea orașului Horezu ca stațiune turistică de interes local. Arhiva INCDT, București, 2007
14.	Proiectare Popescu Rm. Vâlcea	Plan Urbanistic General. Orașul Horezu, 2009
15.	Proiectare Popescu Rm. Vâlcea	Plan Urbanistic General. Comuna Bărbătești, 2001
16.	Birou de Proiectare Arhitectură, Design, Amenajări Interioare JOCART SRL	Plan Urbanistic General. Comuna Costești, 2001
17.	BiroulDeArhitectură Cristian Dinulescu	Plan Urbanistic General. Comuna Măldărești, 2001
18.	BiroulDeArhitectură Cristian Dinulescu	Plan Urbanistic General. Comuna Oțeșani, 2001
19.	Proiectare Popescu Rm. Vâlcea	Plan Urbanistic General. Comuna Tomșani, 2001
20.	Proiectare Popescu Rm. Vâlcea	Plan Urbanistic General. Comuna Vaideeni, 2001
21.	****	Date preluate de la ADH și agenții din turism
22.	****	Date primite de la Direcția Județeană de Statistică Vâlcea
23.	****	Baza de date a Autorității Naționale pentru Turism
24.	****	Harta topografică, scara 1:25.000. D.T.M. – careurile L-34-108-B-d, L-34-108-D-b, L-34-108-B-b, L-35-97-A-c
25.	****	www.buila.ro/
26.	****	www.costestivalcea.ro
27.	****	www.horezuonline.ro
28.	****	www.kogayon.ro
29.	****	www.insse.ro
30.	****	www.itcnet.ro/history/archive
31.	****	www.primariamaldaresti.ro
32.	****	www.orasul-horezu.ro
33.	****	www.primariaslatioara.ro
34.	****	www.tomsani-valcea.ro

A N E X E

- 1. Rețeaua drumuri comunale din Microregiunea Horezu**
- 2. Lista ariilor naturale protejate**
- 3. Lista monumentelor istorice, actualizată / Ordinul nr. 2.361/2010 al Ministrului Culturii și Cultelor**
- 4. Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare și alimentație**
- 5. Trasee turistice montane în Munții Căpățâna și trasee tematice**
- 6. Programe turistice**
- 7. Activități educative**
- 8. Lista evenimentelor culturale**
- 9. Fotografii cu materialele de informare, interpretare la nivelul destinației (panouri, tipărituri, website)**

HĂRȚI / PLANȘE

I. Harta destinației ecoturistice *Microregiunea Horezu*

II. Zonarea destinației ecoturistice *Microregiunea Horezu*

III. Harta Parcului Național Buila – Vâturarița - traseele turistice marcate